

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Analýza hospodaření vybrané neziskové organizace a její právní, účetní a daňové aspekty
Economy Analysis of the Selected Non-profit Organization and its Legal, Accounting and
Tax Aspects

Student: Bc. Denisa Kocúrová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jana Hakalová, Ph.D.

Ostrava 2017

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Denisa Kocúrová**

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně

Téma: **Analýza hospodaření vybrané neziskové organizace a její právní, účetní
a daňové aspekty**
**Economy Analysis of the Selected Non-profit Organization and its
Legal, Accounting and Tax Aspects**

Jazyk vypracování: slovenština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Obecná charakteristika neziskových organizací
  3. Charakteristika neziskové organizace Slezská Diakonie
  4. Analýza hospodaření neziskové organizace Slezská Diakonie
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v praxi*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 288 s. ISBN 978-80-7552-040-1.
- DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 400 s. ISBN 978-80-7478-799-7.
- MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jana Hakalová, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 21.04.2017

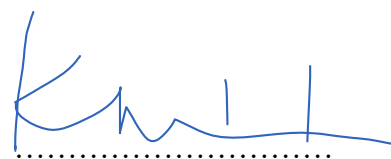
Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prehlasujem, že som predloženú diplomovú prácu, mimo príloh č. 1 až 11, vypracovala samostatne.“

V Ostrave dňa 21. 4. 2017

Bc. Denisa Kocúrová

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Všeobecná charakteristika neziskových organizácií.....	7
2.1	Charakteristika pojmu nezisková organizácia	7
2.2	Kritéria členenia neziskových organizácií.....	7
2.3	Charakteristické znaky neštátnych neziskových organizácií.....	8
2.4	Verejná prospešnosť a jej zákonné vymedzenie.....	9
2.5	Právne formy neštátnych neziskových organizácií	10
2.6	Špecifiká zdanenia neziskových organizácií v ČR.....	12
2.6.1	Daň z príjmov právnických osôb	13
2.6.2	Daň z pridanej hodnoty.....	17
2.6.3	Daň z nehnuteľných vecí	19
2.6.4	Daň z nadobudnutia nehnuteľných vecí	21
2.6.5	Cestná daň.....	22
2.6.6	Spotrebné dane.....	23
2.7	Účtovníctvo neziskových organizácií.....	23
2.7.1	Jednoduché účtovníctvo.....	24
2.7.2	Plný rozsah vedenia účtovníctva.....	24
2.7.3	Zjednodušený rozsah vedenia účtovníctva	25
2.8	Cirkvi, náboženské spoločnosti a cirkevné právnické osoby	25
3	Charakteristika neziskovej organizácie Slezské diakonie.....	27
3.1	Poskytované služby a programy	27
3.2	Poslanie, hodnoty a hlavné ciele.....	28
3.3	História vzniku	29
3.4	Organizačná štruktúra Slezské diakonie.....	30
3.5	Strediská Slezské diakonie	30
3.5.1	Oblasť Bruntál, Krnov, Nový Jičín.....	31

3.5.2	Oblasť Tešínsko	33
3.5.3	Oblasť Karvinsko	34
3.5.4	Oblasť Trinec, Frýdek-Místek	35
3.5.5	Oblasť Ostrava, Havířov	37
3.5.6	Úsek Brno	38
3.6	Kvalita služieb	39
3.7	Spolupráca so zahraničím	39
3.8	Ocenenia	40
4	Analýza hospodárenia neziskovej organizácie Slezská diakonie	42
4.1	Účtovníctvo a dane Slezské diakonie	42
4.2	Analýza majetkovej a kapitálovej štruktúry	43
4.2.1	Horizontálna analýza aktív a pasív	44
4.3	Analýza štruktúry nákladov a výnosov	47
4.3.1	Horizontálna analýza nákladov a výnosov	48
4.3.2	Podrobná analýza výnosov	50
4.4	Analýza výsledku hospodárenia	51
4.5	Finančná analýza	52
4.5.1	Ukazovatele likvidity	52
4.5.2	Ukazovatele rentability	54
4.5.3	Ukazovatele zadlženosti	55
4.5.4	Ukazovatele aktivity	56
5	Záver	58
	Zoznam použitej literatúry	60
	Zoznam skratiek	64
	Prehlásenie o využití výsledkov diplomovej práce	
	Zoznam príloh	
	Prílohy	

1 Úvod

Neziskový sektor a organizácie, ktoré ho vytvárajú, plnia v spoločnosti významnú úlohu. Posilňujú pocity solidarity a komunity v spoločnosti, poskytujú široké spektrum kolektívnych statkov a služieb, ktoré štát nie je schopný v dostatočnej miere zaistiť a z hľadiska ich počtu sú významným ekonomickým subjektom v národnom hospodárstve. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, neziskové organizácie predstavujú protiváhu štátnemu a súkromnému sektoru tým, že dopĺňajú ponuku súkromných a štátnych služieb.

V súčasnosti existuje celý rad neziskových organizácií s rôznym poslaním, či cieľmi pre ktoré boli založené. Predmetom skúmania diplomovej práce bude skupina neštátnych neziskových organizácií, ktoré nie sú zriaďované štátom a ich hlavným poslaním je poskytovanie verejne prospešných služieb. Podľa súčasnej právnej úpravy medzi tieto organizácie môžeme zaradiť napríklad spolok, ústav, nadáciu, nadačný fond, cirkvi a náboženské spoločnosti. Práve posledný menovaný typ neziskových organizácií, cirkvi a náboženské spoločnosti, bol zvolený pre spracovanie praktickej časti diplomovej práce.

Diplomová práca je venovaná problematike neštátnych neziskových organizácií so zameraním na cirkevné právnické osoby. Pre spracovanie praktickej časti diplomovej práce boli použité údaje poskytnuté cirkevnou právnickou osobou Slezská diakonie. Táto nezisková organizácia bola pre spracovanie praktickej časti zvolená na základe jej poslania a okruhu užívateľov poskytovaných služieb. Poslanie Slezskej diakonie spočíva v poskytovaní kvalitných služieb v sociálnej oblasti na základe kresťanských hodnôt. Cieľovou skupinou poskytovaných služieb sú ľudia s postihnutím, seniori, ľudia bez domova a všetci ostatní, ktorí sa dostali do ťažkých životných situácií.

Cieľom diplomovej práce je popísať problematiku neziskových organizácií z pohľadu účtovných a daňových špecifik týchto organizácií so zameraním na cirkevné právnické osoby, charakterizovať vybranú neziskovú organizáciu Slezská diakonie a analyzovať jej hospodárenie za obdobie 2011 - 2015. Na základe získaných informácií prezentovať výsledky doterajšieho vývoja a navrhnúť možnosti pre zlepšenie hospodárenia vybranej neziskovej organizácie.

V prvej kapitole bude predstavený teoretický základ k danej problematike. Úvod kapitoly je venovaný obecnej charakteristike neziskových organizácií. V rámci tejto časti sú popísané jednotlivé kritéria členenia neziskových organizácií, charakteristické znaky a prehľad typických právnych foriem pre tieto organizácie, spolu s ich pôvodnou a aktuálnou

právnou úpravou. Druhá časť prvej kapitoly je venovaná špecifikám zdanenia neštátnych neziskových organizácií, so zameraním na cirkevné právnické osoby a možným spôsobom vedenia účtovníctva neštátnych neziskových organizácií. V závere kapitoly je uvedená charakteristika cirkevných právnických osôb z pohľadu zákona o slobode náboženského vyznania a postavenia cirkví a náboženských spoločností.

Druhá kapitola je venovaná vybranej neziskovej organizácii Slezská diakonie. V rámci tejto kapitoly bude predstavené jej poslanie, hlavné ciele, organizačná štruktúra a hodnoty, ktoré Slezská diakonie vyznáva. Podstatnú časť kapitoly tvorí predstavenie jednotlivých stredísk Slezskej diakonie s prehľadom poskytovaných služieb a počtom ich užívateľov. Táto časť práce je doplnená významnými zmenami, ktoré nastali v jednotlivých strediskách v roku 2015. Hlavným zdrojom týchto informácií boli výročné správy Slezskej diakonie, ktoré každoročne zverejňuje na svojich webových stránkach.

Posledná kapitola je venovaná analýze hospodárenia vybranej neziskovej organizácie Slezská diakonie. V prvej časti kapitoly bude čitateľ oboznámený s vedením účtovníctva a so spôsobom stanovenia daňovej povinnosti za posledné známe zdaňovacie obdobie. Podstatnú časť kapitoly tvorí analýza hospodárenia Slezskej diakonie, ktorá zahŕňa analýzu majetkovej a kapitálovej štruktúry, nákladov, výnosov a výsledku hospodárenia. Z závere poslednej kapitoly je uskutočnená finančná analýza s využitím ukazovateľov likvidity, rentability, zadlženosti a aktivity.

Pre dosiahnutie cieľov diplomovej práce boli použité metódy finančnej analýzy, komparácie účtovných výkazov, ich horizontálna analýza a komparácia v čase. Podkladové materiály pre spracovanie diplomovej práce boli získané z účtovných výkazov a ďalších dokumentov, ktoré mi boli poskytnuté organizáciou.

2 Všeobecná charakteristika neziskových organizácií

Neziskový sektor je dôležitou súčasťou ekonomického a politického prostredia každého vyspelého a moderného štátu. Jeho významnosť spočíva najmä v poskytovaní širokého spektra statkov a služieb, ktoré štát, ani jeho organizácie nedokážu v dostatočnej miere zabezpečiť (Dobrozemský, Stejskal, 2015). Podľa aktuálnych informácií ČSÚ z marca 2017, význam neziskových organizácií v ČR rastie. V roku 2014¹ bolo v ČR registrovaných 129 061 neziskových inštitúcií, čo bolo o 1,35 % viac než v roku 2013. Ich podiel na HDP od roku 2005 vzrástol, a to z 1,45 na 1,74 %. V roku 2014 a pracovalo v nich cez 107 tis. zamestnancov.

2.1 Charakteristika pojmu nezisková organizácia

Pojem nezisková organizácia (anglický ekvivalent *Non-profit Organization*) je v spoločnosti bežne používaný bez toho, aby bol právne definovaný nejakým predpisom Českej republiky (Merlíčková, 2013). Ako uvádza Stejskal a Dobrozemský (2015), tento pojem má predovšetkým naznačovať ich rozdielnosť od komerčného a ziskového sektoru. Neziskové organizácie totiž nevznikli za účelom dosahovania zisku, ale za účelom vykonávania verejnoprospešných činností. Zisk môže byť týmito organizáciami tvorený, ale len pre rozvoj organizácie a naplnenie svojho poslania, uvádzajú autori príklad možnej definície (Dobrozemský, Stejskal, 2015).

Ak použijeme pojem nezisková alebo nezárobková organizácia, ako uvádza Merlíčková (2013), zahrňame do tejto skupiny aj organizácie verejného sektoru ako napríklad organizačné zložky štátu, územné samosprávne celky. Avšak, predmetom diplomovej práce budú len neštátne neziskové organizácie, ktoré budú vymedzené v nasledujúcej časti textu.

2.2 Kritéria členenia neziskových organizácií

V súčasnosti existuje celý rad neziskových organizácií s rôznym poslaním, či cieľmi pre ktoré boli založené. Práve bohatosť cieľov a poslání neziskových organizácií podnecuje k ich systematizácii podľa určitých kritérií. Rektořík (2010), uvádza rozdelenie neziskových organizácií podľa nasledujúcich kritérií – podľa zakladateľa, globálneho charakteru poslania, právnej organizačnej normy, spôsobu financovania a podľa charakteristiky realizovaných činností. V súvislosti s predmetom diplomovej práce sú vhodnými kritériami pre rozdelenie neziskových organizácií kritériá členenia *podľa zakladateľa a charakteru poslania*. Podľa *kritéria zakladateľa* sú neziskové organizácie členené na:

---

¹ Údaje za neziskové inštitúcie v satelitnom účte za roky 2015 a 2016 nemá ČSÚ k dispozícii k dátumu spracovania diplomovej práce.

- a) verejnoprávne organizácie, založené štátnou správou, prípadne samosprávou,
- b) súkromné organizácie, založené súkromnou fyzickou alebo právnickou osobou (prípadne spoločne), jedná sa teda o neštátnu neziskovú organizáciu,
- c) organizácie, ktoré vznikli ako verejnoprávne inštitúcie, ktorých výkon verejnej služby je daný povinnosťou zo zákona.

Podľa kritéria globálneho charakteru sú neziskové organizácie členené na:

- a) organizácie verejne prospešné, zakladané za účelom produkcie verejných a zmiešaných statkov, ktoré uspokojujú potreby verejnosti,
- b) organizácie vzájomne prospešné, zakladané za účelom uspokojovania svojich vlastných záujmov, pričom verejná správa dohliada na to, aby tieto záujmy nepodporovali záujmy druhých občanov a právnických osôb. Jedná sa napríklad o uskutočňovanie aktivít v oblasti kultúry, profesijných záujmov apod.

Predmetom skúmania praktickej časti diplomovej práce je vybraná cirkevná nezisková organizácia Slezská diakonie. V súvislosti s vyššie uvedenými kritériami členenia neziskových organizácií sa jedná o súkromnoprávnu neziskovú organizáciu s globálnym poslaním verejne prospešnej činnosti. Z tohto dôvodu bude zvyšok kapitoly zameraný na tieto konkrétne znaky.

2.3 Charakteristické znaky neštátnych neziskových organizácií

Vymedzenie pojmu neštátnej neziskovej organizácie poskytuje rad úskalí, a ani odborníci z tejto oblasti neprichádzajú k zhode. Pre každodennú prax je potrebné poznať medzinárodne uznávanú definíciu neziskových organizácií spolu s ich právnym vymedzením v českých právnych predpisoch.

Profesori Salamonn a Anheier (1999) vytvorili komplexnú a medzinárodne uznávanú charakteristiku NNO. Za určujúce považujú päť znakov, podľa ktorých sú neziskové organizácie:

- 1. Inštitucionalizované (*organized*)** – majú inštitucionálnu štruktúru, bez ohľadu na to, či sú formálne alebo právne registrované.
- 2. Súkromné (*private*)** – inštitucionálne sú oddelené od štátnej správy a nie sú štátnou správou riadené, čo nevylučuje, že nemôžu mať štátnu podporu prípadne, že nemôžu vystupovať vo vedení tejto spoločnosti. Rozhodujúca je skutočnosť, že základná štruktúra neziskových organizácií je vo svojej podstate súkromná.

3. **Neziskové** (*non-profit*) – v zmysle nerozdeľovania zisku medzi vlastníkov a vedenia spoločnosti. Neziskové organizácie môžu svojou činnosťou vytvárať zisk, tento zisk však musí byť využitý pre podporu svojej hlavnej činnosti.
4. **Samosprávne a nezávislé** (*self-governing*) – vytvárajú vlastné postupy a štruktúry, na základe ktorých vykonávajú kontrolu vlastných činností, nie sú ovládané zvonku, ale sú schopné riadiť samé seba bez kontroly štátu a štátnych inštitúcií.
5. **Dobrovoľné** (*voluntary*) – využívajú dobrovoľnú účasť na svojich činnostiach. Dobrovoľnosť sa môže prejavovať napríklad výkonom neplatennej práce pre organizáciu, prípadne účasťou v správnej rade spoločnosti, informuje Škarabelová (2005).

2.4 Verejná prospešnosť a jej zákonné vymedzenie

Podľa AVPO ČR² je status verejnej prospešnosti využívaný pre vymedzenie organizácií, ktoré svojou činnosťou prispievajú k verejnému prospechu. Organizácie s týmto statusom majú preto možnosť uchádzať sa o podporu z verejných zdrojov a používať určitých výhod (typicky daňových úľav). Status verejnej prospešnej organizácie obdrží na základe svojho poslania, činností a podmienok, ktoré sa týkajú najmä jej transparentnosti. Ako uvádza Doležalová (2014), v Európe existujú tri spôsoby úpravy statusu verejnej prospešnosti – v daňových zákonoch, vymenovaním právnych foriem organizácií, či vymenovaním činností, ktoré sú verejne prospešné, alebo samotným zákonom o statuse verejnej prospešnosti.

Česká republika sa snaží štatút verejnej prospešnosti zaviesť už od deväťdesiatych rokov minulého storočia. V snahe o vytvorenie právneho rámca verejnej prospešnosti došlo k prijatiu zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech k zmene a doplneniu niektorých zákonov. Prijatím tohto zákona bola verejná prospešnosť pevne spojená s určitou právnou formou jednotlivých typov subjektov neziskovej sféry tzn. obecně prospěšnými společnostmi. S vyššie uvedeným sú spojené nasledujúce negatíva. Došlo k limitácii právnych foriem len pre prospešné účely a k znemožneniu voľby iných právnych foriem k podpore verejného blaha (Slavíková, 2016).

---

² **Asociace veřejně prospěšných organizací ČR, z.s.** – bola založená za účelom vytvárania transparentného, spoľahlivého a moderného neziskového sektoru. Pre naplnenie tohto poslania napríklad poskytuje vzdelávacie, informačné a poradenské služby členom asociácie a ostatným verejne prospešným organizáciám, a presadzuje záujem verejne prospešných organizácií. Dostupné z: http://www.avpo.cz/2014/poslani-a-cile-avpo-cr/?gclid=Cj0KEQiA88TFBRDYrOPKuvfY2pIBEiQA97Z8MaK40qR_OXHBrvGCkEJKI_o8A6SIHGrNBIN5oWPYodwaAjTt8P8HAQ

V roku 2014 bol zakotvený štatút verejnej prospešnosti do českého právneho poriadku v súvislosti s rekodifikáciou súkromného práva, ktorého súčasťou bolo prijatie NOZ. Prijatím NOZ došlo k zmene koncepcného prístupu k inštitútu verejnej prospešnosti. Rozhodujúcim faktorom pre posúdenie verejnej prospešnosti už nie je konkrétna forma právnickej osoby, ale jej účel a činnosť, na základe ktorých je tohto účelu dosahované. Zavedenie štatútu verejnej prospešnosti má prispieť najmä k transparentnosti neziskového sektoru v Českej republike a posilneniu jeho dôveryhodnosti.

Voči zákonom stanovenej definícii, uvedenej v § 146 NOZ, je možné uviesť negatíva, s ktorými je priamo spojená. V rámci prípravy NOZ bolo od počiatku počítané s prijatím zvláštneho zákona, ktorý inštitút verejnej prospešnosti upraví podrobnejšie, zladí úpravu neziskového sektoru s princípmi zakotvenými v NOZ. Zámer o prijatie tohto zákona možno demonštrovať na ustanovení § 147 NOZ. *„Veřejně prospěšná právnická osoba má právo na zápis statusu veřejné prospěšnosti do veřejného rejstříku, pokud splní podmínky stanovené jiným právním předpisem,“* (§ 147, NOZ). Právny predpis, zmienený v tomto ustanovení, nebol do dnešného dňa prijatý. V prípade, ak právnická osoba splňuje podmienky pre udelenie štatútu verejnej prospešnosti, nemôže jej byť tento štatút priznaný z dôvodu absencie zvláštneho právneho predpisu upravujúci túto problematiku. Tento stav pretrváva už tri roky a mal by byť napravený prijatím navrhovaného zákona (Slavíková, 2016).

2.5 Právne formy neštátnych neziskových organizácií

Do roku 2014 v ZDP, bol uvedený konkrétny zoznam právnych foriem neziskových organizácií, na základe ktorého si tzv. poplatníci, ktorí neboli založení alebo zriadení za účelom podnikania mohli uplatňovať zníženie základu dane. Táto úprava ZDP bola veľmi nápomocná pri stanovení okruhu neziskových organizácií. Dnešná právna úprava ZDP neobsahuje žiaden zoznam právnych foriem neziskových organizácií. V súvislosti s nimi definuje len obecný pojem tzv. verejne prospešný poplatník.

Prehľad typických právnych foriem pre NNO, spolu s ich pôvodnou a aktuálnou právnou úpravou, je zobrazený v Tab. 2.1. Z tabuľky je viditeľné, že výraznou zmenou prešli najmä občianske združenia a obecne prospešné spoločnosti. Od 1. 1. 2014 sa všetky občianske združenia a ich organizačné jednotky považujú za spolky, hlavné spolky alebo pobočné spolky. Majú možnosť zmeniť svoju právnu formu na ústav alebo sociálne družstvo (ZOK) a do troch rokov musia prispôbiť svoju vnútornú úpravu podľa NOZ (§ 3045). Od 1. 1. 2014 nie je možné založiť obecne prospešnú spoločnosť (OPS) a záujmové združenie právnických osôb

(OZ č. 40/1964 Sb.) z dôvodu zrušenia ich právnej úpravy. Existujúce spoločnosti, ktoré vznikli do 31. 12. 2013 môžu naďalej fungovať a existovať (Stejskal, Dobrozemský, 2015).

Tab. 2.1 Porovnanie typických právnych foriem podľa aktuálnej a pôvodnej právnej úpravy

<i>Pôvodná právna forma</i>	<i>Aktuálna právna forma</i>	<i>Pôvodná právna úprava</i>	<i>Aktuálna právna úprava</i>
Občianske združenie Organizačná jednotka občianskeho združenia	Spolok (Ústav, Sociálne družstvo) Pobočný spolok	Zákon č. 83/1990 Sb. <i>o sdružování občanů</i>	NOZ
Obecne prospěšná společnost (OPS)	Od 1. 1. 2014 nie je možné založiť OPS, možnosť zmeny právnej formy na: - ústav, - nadáciu, - nadačný fond.	Zákon č. 248/1995 Sb., <i>o obecně prospěšných společnostech a změně a doplnění některých zákonů</i>	Zákon bol zrušený bez náhrady
Politické strany a politické hnutia	Zákon č. 424/1991 Sb. <i>o sdružování v politických stranách a v politických hnutích</i>	Bez zmeny	
Cirkvi a náboženské spoločnosti	Zákon č. 3/2002 Sb. <i>o církvích a náboženských společnostech</i>	Bez zmeny	
Zájmové združenia právnických osôb	§ 18 zákona č. 40/1964 Sb., <i>občanského zákoníku</i>	Príslušný paragraf bol zrušený bez náhrady	

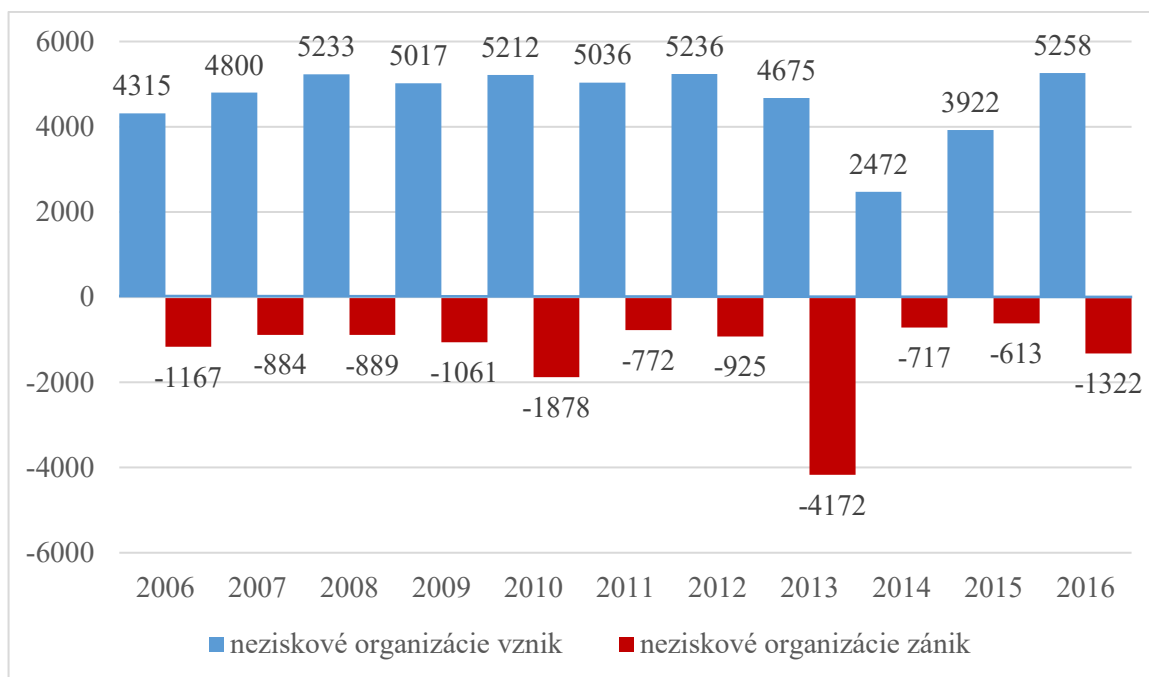
Zdroj: DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL (2015): *Srovnání původní a nynější situace u vybraných NNO*. Praha: Wolters Kluwer, s. 27–28.

Podľa štúdie RVNNO (2015), o dátach a faktoch neziskového sektoru v ČR, do užšieho vymedzenia neziskového sektoru patria právne formy ako nadácie, nadačné fondy, obecne prospěšné spoločnosti, spolky, pridružené spolky, cirkevné právnické osoby. Podľa RVNNO (2015), boli spolky najpočetnejšou právnou formou NNO v roku 2014³. ČSÚ (2017), má

³ Údaje o počte neziskových organizací za roky 2015 a 2016 nemá ČSÚ k dispozícii k dátumu spracovania diplomovej práce.

v súčasnosti k dispozícii len počty zrušených a založených neziskových inštitúcií v rokoch 2006 – 2016, vid' Tab. 2.2. Z tejto tabuľky je viditeľné ako sa prejavila transformácia na počte vzniknutých subjektov. V roku 2014 vzniklo o polovicu menej subjektov ako v iných rokoch. Počet zaniknutých subjektov v roku 2013 tvoria občianske združenia a ich organizačné jednotky, ktoré neboli zapísané Ministerstvom vnútra do nového registra občianskych združení.

Tab. 2.2 Vývoj počtu založených a zrušených neziskových organizácií v rokoch 2006 - 2016

Zdroj: Český statistický úrad. ČSÚ: *Vývoj počtu neziskových institucí* [online]. ČSÚ [1. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2017/03/vyvoj-poctu-neziskovych-instituci>

2.6 Špecifiká zdanenia neziskových organizácií v ČR

NNO môžu vystupovať ako platcovia, prípadne poplatníci všetkých druhov daní. Ako uvádza Rektořík (2010), u väčšiny NNO je uplatňovaný obmedzený daňový režim. Vo väzbe na verejne prospešnú činnosť sú využívané rôzne zvýhodnenia vo forme zliav, oslobodení apod.

Daňový systém Českej republiky je tvorený priamymi a nepriamymi daňami. Medzi priame dane patria dane z príjmov, daň z nehnuteľných vecí, cestná daň, daň z nadobudnutia nehnuteľných vecí, ktoré platca hradí z vlastných prostriedkov a účtovnej jednotke vzniká náklad. Na druhej strane, medzi nepriame dane patria daň z pridanej hodnoty, spotrebné dane, ekologické dane a obdobný charakter má aj clo. Tieto dane platca odvádza, ale vyberá ich

od ďalšieho poplatníka (spravidla spotrebiteľa), tzn. že účtovnej jednotke nevzniká náklad, ale len zúčtovací vzťah (Hinke, Bárková, Hruška, 2016).

2.6.1 Daň z príjmov právnických osôb

V nasledujúcej časti textu rozoberieme zdanenie neziskových organizácií podľa jednotlivých druhov daní so zameraním na daň z príjmu právnických osôb. Základným právnym predpisom upravujúcim oblasť dane z príjmov právnických osôb v Českej republike je zákon č. 568/1992 Sb., *o daních z příjmů*. Obecne sú poplatníkmi dane z príjmov právnických osôb všetky právnické osoby vymedzené zákonom v § 17 ZDP. NNO sú ZPD definované ako tzv. verejne prospešný poplatníci. Rozumieme nimi poplatníkov, ktorí v súlade so svojim zakladateľským právnym jednaním, štatútom, stanovami, zákonom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci ako svoju hlavnú činnosť vykonávajú činnosť, ktorá nie je podnikaním. Podľa ZDP nemôže byť za verejne prospešného poplatníka považovaná napríklad:

- obchodná korporácia,
- Česká televízia, Český rozhlas a Česká tlačová kancelária,
- zdravotná poisťovňa,
- spoločenstvo vlastníkov jednotiek,
- nadácia, ktorá podľa svojho zakladateľského jednania buď slúži k podpore osôb blízkych zakladateľovi, alebo jej činnosť smeruje k podpore osôb blízkych zakladateľovi (§ 17a, ZDP).

Verejne prospešný poplatník je povinný viesť svoje účtovníctvo tak, aby najneskôr ku dňu zostavenia účtovnej závierky boli vedené oddelene príjmy, ktoré sú predmetom dane, príjmy, ktoré nie sú predmetom dane a príjmy, ktoré sú predmetom dane, ale sú od dane oslobodené. Obdobne to platí aj pre náklady (výdaje). Predmetom dane u verejne prospešných poplatníkov podľa § 18a odst. 1 ZDP nie sú napríklad:

- príjmy z nepodnikateľskej činnosti za podmienky, že výdaje (náklady) vynaložené podľa ZDP s uskutočňovaním tejto činnosti sú vyššie,
- dotácie, príspevky, podpory alebo iné obdobné plnenia z verejného rozpočtu,
- príjmy z bezúplatného nadobudnutia vecí podľa zákona o majetkovom vyrovnaní s cirkvami a náboženskými spoločnosťami.

Naopak, u verejne prospešných poplatníkov je predmetom dane vždy príjem v podobe reklamy, členského príspevku, úroku, nájomného s výnimkou nájmu štátneho majetku (§ 18a odst. 2 ZDP).

ZDP v § 19 podrobne stanovuje, ktoré príjmy sú od dane oslobodené. V súvislosti s NNO sa jedná napríklad o nasledujúce príjmy:

- členský príspevok podľa stanov, štatútu, zriaďovacích alebo zakladateľských listín, prijatý záujmovým združením právnických osôb, u ktorého členstvo nie je nutnou podmienkou pre uskutočňovanie predmetu podnikania alebo výkonu činnosti, spolkom, ktorý nie je organizáciou zamestnávateľov, odborovou organizáciou, politickou stranou alebo politickým hnutím a profesijnou komorou s nepovinným členstvom s výnimkou Hospodárskej komory Českej republiky a Agrárnej komory Českej republiky,
- výnosy z kostolných zbierok, príjmy za cirkevné úkony a príspevky členov u registrovaných cirkví a náboženských spoločností,
- výnosy nadácie, ktorá je verejne prospešným poplatníkom, z majetku vloženého do nadačnej istiny a príjem z jeho predaja, pokiaľ tento príjem slúži k účelu, ku ktorému bola nadácia zriadená a pokiaľ sa nejedná o príjem, ktorý bol použitý v rozpore so zákonom, apod.

Od dane sú oslobodené aj bezúplatné príjmy, ktoré sú definované v § 19b ZDP. Jedná sa napríklad o bezúplatný príjem nadobudnutý dedičstvom alebo odkazom, príjmy plynúce do verejnej zbierky na humanitárny alebo charitatívny účel, bezúplatný príjem z verejnej zbierky apod.

Verejne prospešný poplatník zdaňuje svoje príjmy z tzv. úzkeho alebo širokého základu dane. Široký základ dane podľa § 18 odst. 5 ZDPH má povinnosť zostavovať napr. verejná vysoká škola, verejná výskumná inštitúcia, ústav. Títo poplatníci nemusia rozdeľovať svoje účtovníctvo podľa činnosti hlavnej a vedľajšej, pretože všetky ich nadobudnuté príjmy (výnosy) sú predmetom dane. Podľa Stejskala a Dobrozemského (2015), predchádzajúce tvrdenie platí aj pre náklady, pokiaľ ZDP nestanoví inak. Poplatníci so širokým základom dane ďalej nevynímajú stratové hlavné činnosti zo ZD.

Vzhľadom k tomu, že Slezská diakonie je povinná vytvárať úzky základ dane, v nasledujúcej časti textu ho bližšie priblížime. Pri poplatníkoch, ktorí zdaňujú svoje príjmy z úzkeho základu dane je potrebné venovať väčšiu pozornosť pri jeho stanovení. Okrem cirkví a náboženských spoločností sú povinné vytvárať úzky základ dane napríklad spolky, pobočné

spolky, poľovnícke spoločenstvá. V účtovníctve týchto poplatníkov je oddelená hlavná činnosť od vedľajšej hospodárskej činnosti alebo inej zárobkovej činnosti, ak poplatník takúto činnosť vykonáva. Poplatníci sú povinný rozdeliť výnosy (príjmy) a náklady (výdaje) vo svojom účtovníctve tak, aby bolo možné daňovo posúdiť tieto činnosti zvlášť.

Podkladom pre stanovenie základu dane a vyplnenia daňového priznania je tzv. rozbor výsledku hospodárenia. Predstavuje nevyhnutný dôkaz, na základe ktorého môže poplatník využiť daňové úľavy v podobe vyňatia alebo oslobodenia nákladov a výnosov, ktoré spĺňajú zákonom dané požiadavky. Zjednodušene sa jedná o rozdelenie nákladov a výnosov vynaložených zvlášť na hlavnú a vedľajšiu činnosť. Prehľad z hlavnej činnosti by mal obsahovať napríklad jednotlivé typy výnosov, výšku členských príspevkov, dotácií štátu, samospráv, darov, výšku ostatných prevádzkových nákladov, výšku úrokov, skladbu celkových nákladov, hospodársky výsledok z hlavnej činnosti. Naopak, prehľad z doplnkovej činnosti by mal obsahovať jednotlivé typy výnosov, členenie nákladov vzťahujúcich sa k vedľajšej činnosti a výsledok hospodárenia z doplnkovej činnosti (Dobrozemský, Stejskal, 2016).

Časť verejne prospešných poplatníkov má právo znížiť svoj základ dane o položky, ktoré znižujú základ dane. Konkrétne, podľa § 20 odst. 7 ZDP môže verejne prospešný poplatník znížiť zistený základ dane, znížený podľa § 34 ZDP, ďalej znížiť o 30 % , maximálne však o 1 000 000 Kč. Vyššie uvedené platí v prípade, ak použije prostriedky, ktoré získal touto daňovou úsporou ku krytiu nákladov (výdajov) súvisiacich s činnosťami, z ktorých získané príjmy nie sú predmetom dane a to najneskôr v troch bezprostredne nasledujúcich zdaňovacích obdobiach. Toto ustanovenie ZDP sa nevzťahuje napríklad na obce, kraje, profesijné komory a poplatníkov založených za účelom ochrany a obhajovania podnikateľských záujmov svojich členov, ktorí nie sú organizáciou zamestnávateľov.

Použitie odpočtu je viazané na splnenie podmienok stanovených ZDP, pre jednotlivé druhy verejne prospešných poplatníkov. Konkrétne, obecne prospešná spoločnosť a ústav musia prostriedky získané touto úsporou použiť v nasledujúcom zdaňovacom období ku krytiu nákladov (výdajov) uskutočňovaných nepodnikateľských činností. V prípade, ak toto zníženie činí menej ako 300 000 Kč, možno od základu dane odčítať čiastku vo výške 300 000 Kč, maximálne však do výšky základu dane. Verejná vysoká škola, obecne prospešná spoločnosť alebo ústav, ktoré sú súkromnou vysokou školou podľa zákona upravujúceho vysoké školy a verejne výskumná organizácia môžu svoj základ dane, znížený podľa § 34 ZDP, ďalej znížiť až o 30 % , maximálne však o 3 000 000 Kč, ak použijú prostriedky získané touto daňovou úsporou v nasledujúcom zdaňovacom období ku krytiu nákladov (výdajov) na vzdelávanie,

vedecké výskumy, vývojové alebo umelecké činnosti. V prípade, že 30 % zníženie činí menej než 1 000 000 Kč, môžu odčítať čiastku vo výške 1 000 000 Kč, maximálne však do výšky základu dane.

V súvislosti s použitím vyššie uvedenej odčítateľnej položky je nutné poznamenať, že je využiteľná až po tom, čo daňový poplatník zníži svoj základ dane o prípadnú stratu, teda podľa § 34 ZDP, ďalej o výdaje na realizáciu projektov výskumu a vývoja, i o odpočet na podporu odborného vzdelávania. Uplatnenie vyššie uvedeného je možné použiť len do výšky základu dane, ktorého uplatnením nie je možné využiť daňovú stratu. Naopak, verejne prospešný poplatník je povinný zvýšiť ZD napr. pri porušení podmienok čerpania daňovej úspory podľa § 23 odst. 3 písm. a) ZDP. Ďalšou situáciou zvýšenia ZD sa týka prijatia bezúplatných plnení a ich oslobodenia podľa § 19b ZDP. Táto povinnosť vyplýva z § 23 odst. 3 písm. a) ZDP bod 3 alebo 13 (Stejskal, Dobrozemský, 2016).

Zľavy na dani môžu verejne prospešný poplatníci využiť rovnako ako ostatné právnické osoby po splnení zákonom stanovených podmienok. Poplatníkom dane z príjmu právnických osôb sa daň znižuje podľa § 35 odst. 1 ZDP buď o čiastku 18 000 Kč ročne za každého zamestnanca so zdravotným postihnutím, s výnimkou zamestnanca s ťažším zdravotným postihnutím a pomernú časť z tejto čiastky, ak je výsledkom priemerného ročného prepočítaného počtu týchto zamestnancov desatinné číslo, alebo o čiastku 60 000 Kč za každého zamestnanca s ťažším postihnutím a pomernú časť, ak je výsledkom priemerného ročného prepočítaného počtu týchto zamestnancov desatinné číslo podľa § 35 odst. 2 ZDP. Poplatník dane z príjmov právnických osôb, ktorému bol poskytnutý príslub investičného stimulu podľa zákona č. 72/200 Sb., o investičných stimulech a splní všetky podmienky stanovené týmto predpisom a podmienky stanovené ZDP môže si uplatniť zľavu na dani podľa § 35a a § 35b ZDP.

Verejne prospešný poplatníci môžu využiť výnimku z povinnosti podania daňového priznania, ktorá je uvedená v § 38mb ZDP. Daňové priznanie podľa tohto ustanovenia nemusí podávať v prípade ak:

1. má len príjmy, ktoré nie sú predmetom dane, príjmy oslobodené od dane alebo príjmy, z ktorých je daň vyberaná zrážkou podľa zvláštnej sadzby dane,
2. nemá povinnosť uplatniť postup podľa § 23 odst. 3 písm. a) bodu 9.⁴

---

⁴ § 23 odst. 3 písm. a) bod 9 ZDP – „Výsledok hospodárenia alebo rozdiel medzi príjmami a výdavkami sa zvyšuje o čiastku, o ktorú bol znížený základ dane podľa § 20 odst. 7 ZDP, a to vo výške, ktorá odpovedá pomeru

2.6.2 Daň z pridanej hodnoty

DPH upravuje *zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty* patrí medzi zložité dane, najmä pre NNO. Hlavným dôvodom je odvodenie názvoslovnia od spoločnej európskej úpravy v tzn. šiestej direktíve, ktorú musela aj Česká republika prijať po vstupe do EÚ. NNO nepatria medzi typických platcov DPH. ZDPH prideluje úľavy pre tie subjekty, ktoré uskutočňujú ich poslanie alebo činnosť vo verejnom záujme. Je potrebné poznamenať, že cieľom národnej a európskej právnej úpravy je dosiahnuť, čo najmenšieho počtu výnimiek, ktoré by mohli narušovať systém nepriamych daní v EÚ.

Ako uvádza Rektořík (2010), jeden z najdôležitejších pojmov u dane z pridanej hodnoty je pojem osoba povinná k dani. NNO sú osobami povinnými k dani len v prípade, ak uskutočňujú ekonomické činnosti. Definíciu pojmu ekonomická činnosť nájdeme v § 5 odst. 2 ZDPH. Podľa tohto odstavca za ekonomickú činnosť považujeme sústavnú činnosť výrobcov, obchodníkov, osôb poskytujúcich služby, činnosť vykonávaná podľa zvláštnych právnych predpisov, a tiež využitie hmotného a nehmotného majetku k získaniu príjmov. Osoba povinná k dani je povinná sa registrovať ako platca DPH.

Podľa § 6 odst. 1 ZDPH sa platcom dane stane osoba povinná k dani so sídlom v tuzemsku, pokiaľ jej obrat za najviac 12 bezprostredne predchádzajúcich po sebe idúcich kalendárnych mesiacov presiahne 1 000 000 Kč, s výnimkou osoby, ktorá uskutočňuje len plnenia oslobodené od dane bez nároku na odpočet dane. Osoba povinná k dani sa stáva platcom dane od prvého dňa druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom presiahla stanovený obrat (§ 6 odst. 2 ZDPH). Prihlášku k registrácii musí podať do pätnástich dní po skončení kalendárneho mesiaca, v ktorom bol obrat prekročený. Platcom sa osoba povinná k dani môže stať aj v prípade, ak spĺňa podmienky § 6c ZDPH a nemusí ani splniť zákonom stanovený limit alebo dobrovoľne podľa § 94a ZDPH.

Obratom sa podľa § 4a ZDPH považuje súhrn úplat bez dane, vrátane dotácie k cene, ktoré osobe povinnej k dani náleží za uskutočnené plnenia, ako sú dodanie tovaru a poskytnutie služby, s miestom plnenia v tuzemsku, pokiaľ ide o úplaty za zdaniteľné plnenie, plnenie oslobodené od dane s nárokom na odpočet dane alebo plnenie oslobodené od dane bez nároku na odpočet dane podľa § 54 až 56a ZDPH, ak nie sú doplnkovou činnosťou uskutočňovanou príležitostne. Do obratu sa napríklad nezahŕňa úplata z predaja dlhodobého majetku. Pre NNO

---

nevyčerpanej úspory na dani a to v tom zdaňovacom období alebo v období, za ktoré sa podáva daňové priznanie, v ktorom došlo k porušeniu podmienok pre použitie úspory na dani alebo k ukončeniu činnosti.

je dôležité, že ich hlavná činnosť spadá medzi oslobodené plnenia bez nároku na odpočet. Tieto plnenia sú definované v § 57 – 62 ZDPH a do obratu sa započítavať nebudú. Do obratu budú vstupovať len úplaty za vedľajšiu hospodársku činnosť, či inú zárobkovú činnosť alebo podnikanie (Stejskal, Dobrozemský, 2015).

NNO sa bude týkať najmä okruh osôb povinných k dani, ktoré sú nazývané ako identifikované osoby. Identifikované osoby sú uvedené v § 6g – l ZDPH. Konkrétne podľa § 6g ZDPH sú identifikovanými osobami buď osoba povinná k dani, ktorá nie je platcom, alebo právnická osoba nepovinná k dani. Podľa § 6l ZDPH sa osoba povinná k dani so sídlom alebo prevádzkou v tuzemsku, ktorá nie je platcom od dane stáva identifikovanou osobou, pokiaľ:

- a) od osoby neusadenej v tuzemsku bude prijímať zdaniteľné plnenie s miestom plnenia v tuzemsku, pokiaľ sa jedná o poskytnutie služby, dodanie tovaru s inštaláciou, či montážou alebo dodanie tovaru sústavami alebo sieťami,
- b) bude poskytovať služby s miestom plnenia v inom členskom štáte podľa § 9 odst. 1 ZDPH s výnimkou poskytnutia služby, ktoré je v inom členskom štáte oslobodené od dane.

NNO sa poskytnutím vyššie uvedených služieb stáva identifikovanou osobou, ktorej sa týka povinnosť registrácie podľa § 97 ZDPH. Podľa tohto paragrafu je identifikovaná osoba povinná podať prihlášku do 15 dní odo dňa, v ktorom sa stala identifikovanou osobou. Ďalej je v rámci § 97a ZDPH uvedené, že identifikované osoby majú možnosť dobrovoľnej registrácie. Musí sa jednáť o neplatiteľa, ktorý má sídlo alebo prevádzku v tuzemsku a bude poskytovať vybrané služby v rámci zvláštného režimu jedného správneho miesta. Identifikovaná osoba musí za daný kalendárny mesiac, v ktorom uskutočnila zdaniteľné plnenie podať daňové priznanie a to do 25 dní od skončenia kalendárneho mesiaca (§ 101 odst.1, ZDPH).

Nasledujúci text bude venovaný predovšetkým plneniam oslobodeným od DPH a to z dôvodu ich častého výskytu u NNO. Oslobodené plnenia môžeme rozdeliť na plnenia oslobodené s nárokom na odpočet dane a plnenia oslobodené bez nároku na odpočet dane. V prvom prípade sa jedná o plnenia, pri ktorých sa na výstupe nepripočítava DPH k cene a na vstupe sa zaplatená daň stáva odpočtom. V druhom prípade sa DPH taktiež nepripočítava k cene a na vstupe zaplatenú daň nie je možné nárokovať ako odpočet dane (Stejskal, Dobrozemský 2015).

Plnenia oslobodené od dane s nárokom na odpočet sú definované v § 63 až 71g ZDPH. Jedná sa prevažne o plnenia uskutočňované do alebo zo zahraničia, tzn. do členských štátov EÚ alebo do tretích krajín (krajín mimo EÚ). Ako bolo spomenuté v predchádzajúcej časti textu, pri realizácii tohto typu plnenia predajca nie je povinný priradiť k predajnej cene daň na výstupe, ale je oprávnený si nárokovať zaplatenú daň na vstupe. Oslobodené plnenia bez nároku na odpočet sú uvedené v § 51 až 62 ZDPH. V súvislosti s činnosťou NNO sa podľa § 51 odst. 1 ZDPH jedná napr. o výchovu a vzdelávanie, zdravotné služby a dodanie zdravotného tovaru, sociálnu pomoc, ostatné plnenia oslobodené od dane bez nároku na odpočet dane.

Medzi ostatné plnenia oslobodené od dane bez nároku na odpočet dane podľa § 61 písm. a) ZDPH patria napr. poskytnutie služieb ako protihodnoty členského príspevku pre vlastných členov politických strán a hnutí, cirkví a náboženských spoločností, spolkov, združení vrátane odborových organizácií, profesijných komôr alebo iných právnických osôb, ktoré neboli založené alebo zriadené za účelom podnikania, pokiaľ toto oslobodenie od dane nenarušuje hospodársku súťaž, je oslobodené od dane aj dodanie tovaru týmito osobami v súvislosti s poskytovanými službami.

Pre uplatnenie zaplatenej dane na vstupe musí poplatník splniť zákonom stanovené požiadavky. ZDPH definuje presné podmienky pre uplatnenie nároku na odpočet v § 72 až 79. Podmienkou pre uznanie nároku na odpočet v plnej výške u prijatého zdaniteľného plnenia podľa § 72 odst. 5 ZDPH je jeho použitie výlučne pre ekonomickú činnosť pre zákonom vymenované účely. Z tohto dôvodu NNO častokrát vznikajú problémy s plným nárokom na odpočet. Dôvodom je súbeh niekoľkých činností rôzneho daňového charakteru a použitie nakúpených plnení pre rôzne činnosti, ako uvádza Dobrozemský a Stejskal (2015). V tejto súvislosti hovoríme o tzv. nároku na odpočet v čiastočnej výške, kedy má NNO možnosť uplatniť nárok na odpočet v pomernej výške, ktorej spôsob výpočtu je definovaný v § 75 ZDPH alebo krátenej výške (§ 76 ZDPH), prípadne môže dochádzať k ich súbehu.

2.6.3 Daň z nehnuteľných vecí

Zákon o dani z nehnuteľností č. 338/1992 Sb., je rozdelený na dve časti – na daň z nehnuteľností a daň zo stavieb a jednotiek. V prvom rade bude v nasledujúcej časti textu priblížená daň z nehnuteľností prostredníctvom zákona o dani z nehnuteľných vecí. Podľa § 2 ZDNLV sú predmetom dane pozemky na území Českej republiky evidované v katastri nehnuteľností. Naopak, predmetom dane nie sú napríklad pozemky zastavané zdaniteľnými stavbami v rozsahu zastavanej plochy týchto stavieb, lesné pozemky, na ktorých sa nachádzajú lesy, ochranné lesy a lesy zvláštneho určenia (§ 2 odst. 2, ZDNLV).

Poplatníkom dane z pozemkov je podľa § 3 odst. 1 ZDNLV vlastník pozemku. Pokiaľ NNO využíva pozemok vo vlastníctve Českej republiky, v tom prípade podľa § 3 odst. 2 ZDNLV stáva poplatníkom za podmienky, že mu bolo dané právo hospodáriť s majetkom štátu alebo ho užíva na základe výpožičky a to napríklad vo zvereneckom fonde. Podľa odstavca 3, je poplatníkom vždy nájomca alebo *pachtýř*⁵ u prenajatého alebo *propachtovaného* pozemku, ak sa jedná napr. o pozemok evidovaný v katastri nehnuteľností zjednodušeným spôsobom.

Zákon o ZDNLV v súvislosti s daňou z nehnuteľností uvádza celý rad prípadov, ktoré sú od dane oslobodené. Tieto prípady sú uvedené v § 4 písm. a) – w). V súvislosti s predmetom činnosti NNO je možné vybrať nasledujúce príklady, ktoré budú oslobodené od dane z nehnuteľností. Budú to pozemky tvoriace jeden funkčný celok so zdaniteľnou stavbou, ktorá je napríklad:

- verejne prístupným pamiatkovým objektom prehláseným za kultúrnu pamiatku, ktorý je vo vlastníctve štátu alebo prístupný z dôvodov výchovne vzdelávacích, na základe písomnej zmluvy uzatvorenej medzi Ministerstvom kultúry a vlastníkom,
- budovou, alebo so zdaniteľnou jednotkou slúžiacou k vykonávaniu náboženských obradov registrovaných cirkví a náboženských spoločností slúžiacich k výkonu duchovnej správy týchto cirkví a náboženských spoločností,
- budovou, alebo zdaniteľnou jednotkou vo vlastníctve obecne prospešných spoločností, spolkov, odborových organizácií, organizácií zamestnávateľov, medzinárodných odborových organizácií a ich pobočných organizácií,
- slúžiaca napr. škole, školskému zariadeniu zapísanému v školskom registri, zariadeniu sociálnych služieb, fundácii alebo ústavu k ich vykonávanej verejne prospešnej činnosti.

Vyššie uvedené oslobodenie je možno použiť v prípade, pokiaľ nie sú využívané k podnikateľskej činnosti alebo prenájmané, prípadne *prepachtované*. Ak sú pozemky prenájmané alebo *prepachtované* obci, kraju, organizačnej zložke štátu alebo príspevkovej organizácii sú oslobodené za podmienky, že nie sú využívané k podnikaniu (§ 4 odst. 3, ZDNLV). Podľa § 4 odst. 4 ZDNLV uplatní nárok na oslobodenie od dane z pozemkov v daňovom priznaní. Základ dane z pozemkov je potrebné diferencovať podľa druhu pozemkov. Zákon

---

⁵ *Propachtovatel se zavazuje přenechat pachtýři věc k dočasnému užívání a požívání a pachtýř se zavazuje platit za to propachtovateli pachtovné (§ 2332 odst. 1 NOZ).*

uvádza v § 5 ZDNLV tri druhy základu dane. Rovnako je diferencovaná sadzba dane, ktorá je uvedená v § 6 ZDNLV.

Druhá časť ZDNLV patrí dani zo stavieb a jednotiek. Predmetom dane zo stavieb a jednotiek sú obecne stavby a jednotky, ktoré sa nachádzajú na území Českej republiky. Konkrétnejšie je predmetom dane zdaniteľná stavba, ktorá je dokončená a užívaná. Jedná sa o budovu, ktorou sa pre účely ZDNLV rozumie budova podľa katastrálneho zákona alebo inžinierska stavba uvedená v prílohe k ZDNLV. V druhom rade je predmetom dane zdaniteľná jednotka, ktorou sa pre účely ZDNLV rozumie jednotka dokončená alebo užívaná (§ 7 odst. 1, ZDNLV). Predmetom dane naopak nie je zdaniteľná stavba, v ktorej sa nachádzajú zdaniteľné jednotky, ako je uvedené v § 7 odst. 2 ZDNLV.

Poplatníkom dane zo stavieb a jednotiek je podľa § 8 ZDNLV vlastník stavby alebo zdaniteľnej jednotky. Rovnako ako u dani z pozemkov je poplatníkom dane z nehnuteľností NNO využívajúca zdaniteľnú stavbu alebo zdaniteľnú jednotku vo vlastníctve Českej republiky, v tom prípade, ak podľa § 8 odst. 2 ZDNLV bolo dané právo NNO hospodáriť s majetkom štátu alebo ho užíva na základe výpožičky, a to napríklad v zvereneckom fonde. Poplatníkom dane zo stavieb a jednotiek je vždy *pachtýř* alebo nájomca po splnení zákonom stanovených podmienok uvedených v § 8 odst. 3 ZDNLV.

Obdobne ako u dane z pozemkov, aj u dane zo stavieb a jednotiek, platí rovnaká logika uplatňovaného oslobodenia. Zákon v rámci § 9 ZDNLV stanovuje podmienky pre uznanie oslobodenia od dane zo stavieb a jednotiek. V súvislosti s činnosťou NNO môžeme uviesť rovnaké príklady ako u dani z pozemkov vidieť vyššie. Opäť, ako v prípade dane z pozemkov, neplatí oslobodenie v prípade využívania stavieb a jednotiek, ktoré zahŕňajú nebytový priestor iný než pivnicu alebo komoru, uvedené v § 9 odst. 1 písm. a) ZDNLV k podnikaniu, prenájmu a *pachtu* (§ 9 odst. 4 ZDNLV). V súvislosti s využívaním obytného domu s nebytovým priestorom využívaných k podnikaniu (okrem napr. oslobodených nebytových priestorov) podľa § 11a ZDNLV sa daň zvyšuje o súčin výmery podlahovej plochy tohoto nebytového priestoru v m² a 2 Kč.

2.6.4 Daň z nadobudnutia nehnuteľných vecí

V súvislosti s NNO neexistujú žiadne oslobodenia alebo iné výhody. Právnym rámcom dane z nadobudnutia nehnuteľných vecí je *zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí*. Dňa 5. augusta 2016 bol v Zbierke zákonov vyhlásený zákon č. 254/2016, ktorým sa mení zákonné opatrenie Senátu. Táto novela nadobudla účinnosť dňom

1. 11. 2016. Hlavným cieľom prijatého zákona bolo odstránenie nedostatkov právnej úpravy dane z nadobudnutia nehnuteľných vecí, ktoré sa prejavovali s jeho aplikáciou v praxi. Novela zákona priniesla zásadnú zmenu v súvislosti so zjednotením osoby poplatníka dane na nadobúdateľa, čím sa odstránila možnosť výberu poplatníka a inštitútu ručenia. Poplatníkom dane z nadobudnutia nehnuteľných vecí je vždy nadobúdateľ, informuje Ministerstvo financií (2016).

2.6.5 Cestná daň

Cestná daň je upravovaná zákonom č. 16/1993 Sb., *o dani silniční*. Podľa § 2 ZDS sú predmetom cestnej dane motorové vozidlá a ich prípojné vozidlá, ktoré sú registrované, prevádzkované v Českej republike a používané poplatníkom dane z príjmov právnických osôb, s výnimkou používania k činnosti verejne prospešného poplatníka dane z príjmov právnických osôb, pokiaľ príjmy z tejto činnosti nie sú predmetom dane z príjmu. Práve vďaka vyššie uvedenému ustanoveniu zákona sa NNO môžu stať poplatníkmi cestnej dane. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že predmetom dane z príjmov sú príjmy z podnikania (vedľajšej činnosti). Z hlavnej činnosti len v prípade, pokiaľ nespĺňajú zákonom stanovenú podmienku podľa § 18a odst. 1 písm. a) ZDP (viď 2.6.1). Podľa § 2 odst. 3 ZDS sú predmetom cestnej dane vždy vozidlá s najväčšou povolenou hmotnosťou nad 3,5 tony určené výlučne k preprave nákladov a registrované v Českej republike. Pri týchto vozidlách právna úprava povoľuje oslobodenie od dane u NNO, ako bude dokázané v nasledujúcej časti textu.

V súvislosti s povinnosťou platenia cestnej dane u NNO, uvádzajú Stejskal a Dobrozemský (2015), nasledovné príklady problémov z praxe. Problém môže nastať v súvislosti s daňovým priznaním k cestnej dani. Priznanie k cestnej dani musí byť podané do konca januára, ale NNO zistí približne až v marci prípadne júni, či jeho príjmy sú predmetom dane. Na základe toho NNO zistí, či je jeho vozidlo predmetom cestnej dane. Ďalšiu problematickú situáciu prináša pre NNO cestná daň aj v priebehu roku v súvislosti s platením záloh. Obecne sú zákonom stanovené sadzby v § 6 odst. 1 a 2 ZDS. Ďalej podľa tohto ustanovenia je možné znížiť sadzbu dane. NNO sa odporúča, aby si starostlivo sledovali, či im v rámci výkonu svojich činností vzniká daňová povinnosť a podľa toho platili cestnú daň.

NNO majú možnosť podľa § 6 odst. 9 ZDS znížiť sadzbu dane o 100 % u nákladných automobilov vrátane ťahačov, nákladných prívesov a návesov s najvyššou povolenou hmotnosťou od 3,5 tony a menej než 12 ton, pokiaľ ich využíva k činnostiam, ktoré sú predmetom dane z príjmov. Ďalšia možnosť zníženia sadzby dane pre NNO, uvedená v § 6 odst. 10 ZDS, je zníženie o 48 % u nákladných vozidiel vrátane ťahačov, nákladných prívesov

a návesov s najväčšou povolenou hmotnosťou 12 ton a viac. Pri aplikácii je potrebné skontrolovať, aby nedochádzalo k aplikácii dvoch druhov zliav u jedného vozidla.

2.6.6 Spotrebné dane

Spotrebné dane upravuje *zákon č. 353/2003 Sb., o spotrebných daních*. Ako uvádza Stejskal a Dobrozemský (2015), NNO sa až na výnimky spotrebné dane netýkajú. Týmito výnimkami môžu byť poplatníci, ktorí v rámci svojich činností produkujú výrobky obsahujúce lieh alebo vykonávajú poľnohospodársku činnosť, či podobnú činnosť a spotrebovávajú minerálne oleje k pohonu strojov. Podľa § 1 ZSD sú spotrebnými daňami daň z minerálnych olejov, daň z liehov, daň z piva, daň z vína a medziproduktov a daň z tabakových výrobkov. Správu týchto daní vykonáva colný orgán.

2.7 Účtovníctvo neziskových organizácií

Novela zákona o účtovníctve č. 221/2015 Sb., s účinnosťou od 1. 1. 2016, sa dotkla aj oblasti neštátnych neziskových organizácií. Ako uvádza Skálová (2016), cieľom novely bolo okrem harmonizácie českého účtovníctva so smernicou EÚ, tiež zvýšenie vypovedacej schopnosti účtovných závierok a zmodernizovanie výkazov. V súvislosti s NNO bola včlenená definícia subjektov verejného záujmu, ktorých účtovníctvo sa výrazne harmonizovalo s medzinárodnými štandardami upravenými právom EÚ (Stejskal, Dobrozemský, 2016). Všeobecne medzi najvýraznejšie zmeny, ktoré priniesla novela zákona o účtovníctve rozhodne patrí kategorizácia účtovných jednotiek.

Kategórie účtovných jednotiek a kategórie skupín účtovných jednotiek sú definované v § 1b ZÚ. Podľa tohto paragrafu rozlišujeme niekoľko skupín účtovných jednotiek rozdelených podľa objemu celkových aktív, ročného úhrnu čistého obratu a priemerného počtu zamestnancov. Zákon stanovuje presné podmienky pre zatriedenie účtovných jednotiek do príslušných kategórií v rámci § 1b ZÚ. Konkrétne rozlišujeme štyri kategórie účtovných jednotiek – mikro, malé, stredné a veľké účtovné jednotky.

Všetky účtovné jednotky, vrátane NNO, sú povinné viesť svoje účtovníctvo v rozsahu a spôsobom, ktorý ukladá zákon o účtovníctve. Zákon rozlišuje možnosť vedenia účtovníctva v plnom alebo zjednodušenom rozsahu (v zmysle podvojného účtovníctva). Novelou zákona o účtovníctve bolo opäť do zákona včlenené jednoduché účtovníctvo, ktoré bude bližšie charakterizované v nasledujúcom texte.

2.7.1 Jednoduché účtovníctvo

Podľa § 2 ZÚ sú predmetom jednoduchého účtovníctva ÚJ príjmy a výdaje, majetok a záväzky. ÚJ môže viesť jednoduché účtovníctvo, ak spĺňa nasledujúce podmienky:

- a) nie je platcom dane z pridanej hodnoty,
- b) celkové príjmy za posledné uzatvorené účtovné obdobie neprekročí 3 000 000 Kč,
- c) hodnota majetku neprekročí 3 000 000 Kč,
- d) je súčasne, napríklad:
  - 1. spolkom a pobočným spolkom,
  - 2. odborovou organizáciou, pobočnou odborovou organizáciou, medzinárodnou odborovou organizáciou a pobočnou medzinárodnou odborovou organizáciou,
  - 3. cirkvou, náboženskou spoločnosťou alebo cirkevnou inštitúciou, ktorá je právnickou osobou evidovanou podľa zákona upravujúceho postavenia cirkvi a náboženských spoločností,
  - 4. poľovníckym spoločenstvom (§ 1f, ZÚ).

V súvislosti s jednoduchým účtovníctvom novela ZÚ po novom v § 13b upravuje účtovné knihy, v ktorých účtovná jednotka vedie svoje účtovníctvo. Jedná sa o peňažný denník, knihu pohľadávok, knihu záväzkov a v poslednom rade o pomocné knihy o ostatných zložkách majetku. Ďalej sú v rámci § 13b odst. 2 definované podmienky pre minimálny obsah peňažného denníku. Podľa § 13b odst. 3 majú účtovné jednotky vedúce jednoduché účtovníctvo povinnosť zostavovať prehľady o majetku a príjmoch tzn. účtovnú závierku najneskôr do 6 mesiacov po skončení účtovného obdobia. Pri zostavení majú povinnosť dodržiavať ustanovenia paragrafov týkajúcich sa účtovnej závierky v podvojnom účtovníctve.

2.7.2 Plný rozsah vedenia účtovníctva

Podvojné účtovníctvo je legislatívne vymedzené jednak ZÚ, špecifickou vyhláškou a ČÚS. Vyhláškou č. 504/2002 Sb. sa riadia účtovné jednotky, u ktorých hlavným predmetom činnosti nie je podnikanie, pokiaľ účtujú v sústave podvojného účtovníctva. Ministerstvo financií ČR vydáva pre potreby účtovných jednotiek, ktorých hlavnou činnosťou nie je podnikanie a účtujú v sústave podvojného účtovníctva, ČÚS č. 401 – 414. Ako je uvedené v ČÚS, ich cieľom je docielenie súladu v používaní účtovných metód s inými účtovnými jednotkami.

2.7.3 Zjednodušený rozsah vedenia účtovníctva

Novelou ZÚ boli doplnené ÚJ, ktoré môžu viesť zjednodušený rozsah účtovníctva. Účtovníctvo v zjednodušenom rozsahu môžu viesť podľa § 9, odst. 3 ZÚ príspevková organizácia v prípade, ak o tom rozhodne jej zriaďovateľ, prípadne účtovná jednotka, ktorá je malou alebo mikro účtovnou jednotkou a nemá povinnosť overenia účtovnej závierky auditorom. Medzi naposledy uvedené účtovné jednotky, podľa § 9 odst. 4 ZÚ, môžeme zaradiť účtovné jednotky, ktoré sú napríklad:

- spolkom, pobočným spolkom,
- cirkvou, náboženskou spoločnosťou alebo cirkevnou inštitúciou, ktorá je právnickou osobou evidovanou podľa zákona upravujúceho postavenia cirkvi a náboženských spoločností,
- obecnou prospešnou spoločnosťou,
- nadačným fondom,
- ústavom.

Pri zjednodušenom vedení účtovníctva sú účtovné jednotky povinné podľa § 13a odst. 1 ZÚ zostavovať účtovný rozvrh, v ktorom môžu uviesť len účtovné skupiny, môžu spojiť účtovanie v denníku s účtovaním v hlavnej knihe, nepoužijú ustanovenie § 25 odst. 3 ZDP, s výnimkou odpisov, ďalej nepoužijú ustanovenie § 26 ZDP týkajúci sa rezerv a opravných položiek, s výnimkou rezerv a opravných položiek, ktoré upravuje zvláštny právny predpis a ustanovenie § 27 ZÚ. Účtovnú závierku zostavujú v rozsahu platnom pre jednotlivé skupiny ÚJ podľa § 4 odst. 8 ZÚ.

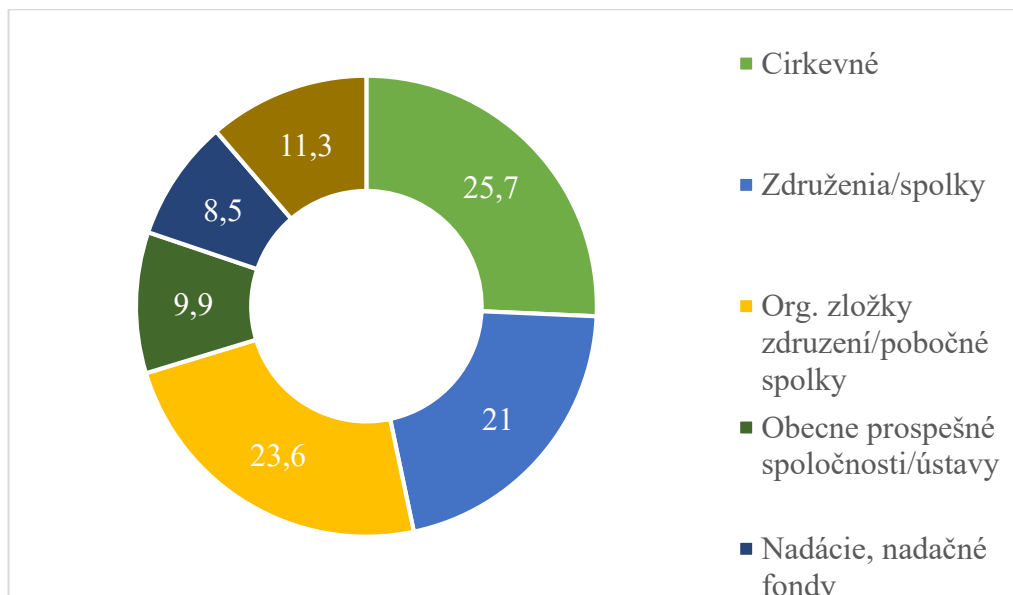
2.8 Cirkvi, náboženské spoločnosti a cirkevné právnické osoby

Ako bolo uvedené v predchádzajúcom texte, cirkvi, náboženské spoločnosti a cirkevné právnické osoby sú jedným z typov NNO, ktoré upravuje *zákon č. 3/2002 Sb., o cirkvách a náboženských spoločnostiach*.

Predmetom praktickej časti práce je Slezská diakonie, ktorá je evidovanou právnickou osobou. Tieto právnické osoby môžu byť zakladané cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou za podmienok stanovených v zákone o cirkvách a náboženských spoločnostiach. Podľa § 15a tohto zákona, evidované právnické osoby môžu sú zakladané za účelom vyznania náboženskej viery alebo môžu mať podobu účelového zariadenia pre poskytovanie charitatívnych služieb. Podľa štúdie RVNNO (2015) bolo v roku 2014 registrovaných 4 158 cirkevných právnických

osôb, jedná sa o posledný známy údaj ČSÚ k počtom právnych foriem NNO. Predstavuje teda tretiu najpočetnejšiu právnu formu NNO v užšom poňatí.

Graf 2.1 Prijaté príspevky určené na prevádzku neziskových organizácií v roku 2014⁶ (v %)

Zdroj: Český statistický úrad. ČSÚ: *Cirkev dostává nejvíce* [online]. ČSÚ [1. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2017/03/vyvoj-poctu-neziskovych-instituci>

Podľa ČSÚ (2017), používajú NNO na financovanie svojej činnosti najčastejšie dary od domácností, firiem a z verejných zdrojov. Ak započítame aj prijaté členské príspevky, potom najviac príspevkov na činnosť dostávajú cirkevné inštitúcie, konkrétne 25,7 % vid' Graf 2.1.

Ministerstvo kultúry (2013) informuje o novom zákone vydanom v súvislosti s cirkvami a náboženskými spoločnosťami. K 1. 1. 2013 vstúpil v účinnosť zákon č. 428/2012 Sb., *o majetkovom vyrovnaní s cirkvami a náboženskými spoločnosťami*, ktorým bol ukončený doterajší model financovania cirkví a náboženských spoločností štátom. Od roku 2013 je im vyplácaná finančná náhrada a po dobu 17 rokov od nadobudnutia účinnosti zákona majú dotknuté cirkvi a náboženské spoločnosti nárok na príspevok na podporu činnosti. V roku 2015 Sliezskej cirkvi evanjelickej augsburského vyznania, ktorá je zakladateľom Slezské diakonie, bol vyplatený príspevok na podporu činnosti vo výške 29 676 tis. Kč a finančná náhrada vo výške 22 838 tis. Kč. Nasledujúca časť diplomovej práce bude venovaná vybranej cirkevnej právnickej osobe z pohľadu popisu jej činností a analýzy hospodárenia.

⁶ Údaje o prijatých príspevkoch neziskovými organizáciami za roky 2015 a 2016 nemá ČSÚ k dispozícii k dátumu spracovania diplomovej práce.

3 Charakteristika neziskovej organizácie Slezské diakonie

„Přinášíme světlo do života potřebným,“ zní hlavné motto Slezské diakonie (ďalej len SD), na ktorom je postavená celá jej činnosť. SD je neštatnou neziskovou organizáciou, ktorá poskytuje kvalitné sociálne služby na základe kresťanských zásad. Cieľovou skupinou poskytovaných služieb sú najmä ľudia s postihnutím, seniori, ľudia bez domova a tí, ktorí sa dostali do najrôznejších ťažkých životných situácií.

Obr. 3.1 Logo Slezské diakonie

Zdroj: Slezská diakonie. SD: *O Slezské diakonii* [online]. Dostupné z: <http://www.slezskadiakonie.cz/>

3.1 Poskytované služby a programy

V súčasnej dobe SD pôsobí najmä v Moravskosliezskom kraji, Juhomoravskom a Olomouckom. Služby a programy SD je možné vo všeobecnosti zhrnúť do nasledujúcich skupín:

- pomáhať ľuďom s handicapom,
- starostlivosť o seniorov,
- poskytovať občianske poradenstvo pre ľudí, ktorí sa dostali do ťažkých životných situácií (napr. obetiam domáceho násillia),
- poskytovať útočiská ľuďom bez domova (v azylových domoch, nízko prahových, denných centrách alebo nocľahárňach),
- skvalitňovať život ľuďom s duševným ochorením,
- pomáhať pestúnskym rodinám,
- poskytovať vzdelávacie programy pre poskytovateľov sociálnych služieb a prevádzkovanie sietí škôl pre žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami,
- realizovať programy tuzemského a medzinárodného dobrovoľníctva,

- prevádzkovať Diakonické a vzdelávacie centrum Vladislava Santariusu, v rámci ktorého sú poskytované služby ako informačné centrum, knižnica, múzeum, chránené bývanie, praktická stredná škola, či jedáleň.

Prehľad všetkých služieb a ich počet, ktoré sú poskytované jednotlivými strediskami SD je uvedený v Tab. 3.1. Jednotlivým strediskám SD je venovaná samostatná podkapitola 3.5. Celkový počet zaregistrovaných sociálnych služieb činí 105 (SD poskytuje 24 druhov sociálnych služieb).

Tab. 3.1 Štatistický prehľad poskytovaných služieb k 12. 5. 2016

<i>Poskytované služby</i>	<i>počet</i>	<i>Poskytované služby</i>	<i>počet</i>
Azylový dom	10	Odľahčovacie služby	6
Centrum denných služieb	1	Osobná asistencia	4
Denný stacionár	8	Opatrovateľská služba	2
Domov pre osoby so zdravotným postihnutím	5	Podpora samostatného bývania	4
Domov pre seniorov	2	Ranná starostlivosť	5
Dom na pol cesty	1	Sociálne aktivizačné služby pre seniorov a OZP	1
Chránené bývanie	5	Sociálne aktivizačné služby pre rodiny s deťmi	6
Intervenčné centrá	1	Sociálne terapeutické dielne	6
Nízkoprahové denné centrum	4	Sociálna rehabilitácia	9
Nízkoprahové zariadenie pre deti a mládež	4	Terénny program	7
Nočľahárne	5	Tiesňová starostlivosť	1
Odborné sociálne poradenstvo	7	Domov so zvláštnym režimom	1

Zdroj: Slezská diakonie. SD: *O Slezské diakonii* [online]. Dostupné z: <http://www.slezskadiakonie.cz/o-nas>

3.2 Poslanie, hodnoty a hlavné ciele

Poslaním SD je poskytovanie kvalitných služieb v sociálnej oblasti na základe kresťanských hodnôt. SD sa snaží o to, aby nadefinované hodnoty ovplyvňovali celý chod organizácie, čo zahŕňa vedenie a riadenie ľudí, etický kódex, hodnotiace procesy, oslovenie individuálnych a firemných darcov, či budovanie značky na verejnosti. Základnou kresťanskou

hodnotou, na ktorej SD stavia svoju činnosť je osoba Ježiša Krista ako zdroj viery a vzor pre službu a život. Ku každému klientovi pristupujú ako k Božiemu stvoreniu. Medzi kľúčové hodnoty SD patrí pomoc každému, zodpovednosť v rôznych rovinách, osobný rast, láskyplné vzťahy, tímová orientácia, transparentnosť a rešpekt.⁷

Medzi hlavné ciele SD patrí:

- poskytovanie kvalitných sociálnych a sociálne zdravotných služieb v súlade s praktickým naplňovaním biblických zásad lásky a služby potrebným ľuďom,
- poskytovanie služieb, ktoré odpovedajú rôznorodosti potrieb ľudí,
- rozvíjanie tímovej spolupráce organizácie.

3.3 História vzniku

Počiatky SD sú datované okolo roku 1990. Jej vznik podnietila zmena spoločensko-politických podmienok po 17. novembri 1989, kedy bolo znovu oživené povedomie, že kresťanská láska sa má prejavovať konkrétnymi činmi a službou. Ako uvádza vo svojom zborníku z roku 2010, rozjazd prvých diakonických aktivít na území Ostravy nebol jednoduchý. Praktické rady a informácie o založení vlastnej regionálnej diakonie čerpala najmä od neformálnej skupiny ostravskej diakonie, ústredia *Diakonie ČCE (Českobratskej cirkvi evanjelickej)*. Veľký význam pre vznik SD predstavovali prvé zahraničné kontakty, najmä osobná angažovanosť evanjelického pastora Dr. Miroslava Danyše, rodáka z Českého Tešína.

SD bola dňa 27. novembra 1990 ako samostatný právny subjekt (občianske združenie) zaregistrovaná na Ministerstve vnútra Českej republiky. Po vzniku bola SD deklarovaná ako kresťanské združenie otvorené všetkým, ktorí chcú v duchu kresťanskej lásky slúžiť blízky. Zriaďovateľom SD je Sliezska cirkev evanjelická augsburského vyznania (ďalej len SCEAV). V roku 1996 došlo k významnej zmene v súvislosti s právnou subjektivitou SD. Z dôvodu možnosti zaistenia väčšej finančnej podpory bola SD preregistrovaná na cirkevnú právnickú osobu, pričom zriaďovateľom bola SCEAV, ktorá stála už pri zriadení občianskeho združenia.

SCEAV je najväčšou luteránskou cirkvou v Českej republike. Ako dokazuje Tab. 3.2, najväčší počet osôb hlásiacich sa k tejto viere je najmä v Moravskosliezskom kraji. Pri poslednom sčítaní obyvateľstva sa v Moravskosliezskom kraji Sliezskej cirkvi evanjelickej augsburského vyznania prihlásilo takmer 97 % zo všetkých osôb hlásiacich sa k tejto cirkvi

---

⁷ Etický kódex Slezké diakonie

(konkrétne 7 905 osôb). Celkom sa pri poslednom sčítaní obyvateľstva k tejto cirkvi prihlásilo 8 162 osôb.

Tab. 3.2 Počet osôb hlásiacich sa k Sliezskej cirkvi evanjelickej augsburského vyznania v jednotlivých krajoch v roku 2011

Kraj	Počet	Kraj	Počet
Hlavné mesto Praha	63	Královohradecký kraj	8
Stredočeský kraj	29	Pardubický kraj	14
Juhočeský kraj	22	Kraj Vysočina	9
Plzeňský kraj	8	Juhomoravský kraj	36
Karlovarský kraj	-	Olomoucký kraj	28
Ústecký kraj	7	Zlínský kraj	19
Liberecký kraj	14	Moravskosliezský kraj	7905

Zdroj: ČSSÚ (2011): Obyvateľstvo podľa náboženskej viery v krajoch, 2011, vlastné spracovanie.

3.4 Organizačná štruktúra Slezské diakonie

Od roku 2010 vedie SD Mgr. Zuzana Filipková, Ph.D. Spoločne s ňou riadia dôležité oblasti života SD dvaja námestníci – pre sociálnu prácu Mgr. Et Ing. Romana Bélová a prevádzkovo ekonomickú oblasť pán Ing. Bronislav Kostka. Centrálné Ústredie SD sa nachádza v Českom Tešíne. Riadi činnosť všetkých stredísk vzhľadom k tomu, že strediská SD nemajú svoju vlastnú právnu subjektivitu. Práca na Ústredí SD je rozdelená do odborov a sekcií, ktoré sa sústreďujú na oblasti potrebné pre fungovanie SD ako celku.

Predstavenstvo na svojich jednaniach rieši prípravu Zhromaždenia SD a hlavné otázky prevádzky SD. Jedná sa najmä o kontrolu, hodnotenie hospodárenia a činností organizácie, personálne otázky, správnosť zloženia a činnosť predstavenstiev jednotlivých oblastí. V jednotlivých oblastiach SD pôsobia dielčie predstavenstvá oblastí, ktoré plnia úlohu poradného orgánu riadenia a správy. SD má celkom 5 dielčích predstavenstiev pre jednotlivé oblasti, konkrétne Oblasť Bruntál, Krnov, Nový Jičín, Oblasť Karvinsko, Oblasť Frýdek-Místek, Oblasť Trinec a Oblasť Tešínsko.

3.5 Strediská Slezské diakonie

SD prevádzkuje viac ako šesťdesiat stredísk. Tieto strediská nemajú vlastnú právnu subjektivitu a sú riadené centrálné Ústredím Slezské diakonie v Českom Tešíne. Prehľadná mapa všetkých stredísk SD je znázornená na Obr. 3.2. Základný popis a významné udalosti

jednotlivých stredísk budú popísané v nasledujúcej časti práce na základe výročnej správy SD za rok 2015.

Obr. 3.2 Mapa stredísk Slezské diakonie (rok 2015)

Zdroj: Slezská diakonie. SD: *Mapa středisek Slezské diakonie* [online]. Dostupné z: <http://www.slezskadiakonie.cz/o-nas/organizacni-struktura-a-mapa-sd>

3.5.1 Oblast' Bruntál, Krnov, Nový Jičín

V tejto oblasti bolo v roku 2015 poskytovaných 19 registrovaných sociálnych služieb a mnoho naviazaných projektov, ktoré vychádzali z konkrétnych potrieb jednotlivých užívateľov služieb SD, či danej komunity. Prehľad poskytovaných služieb v tejto oblasti je zobrazený v Tab. 3.3. Medzi významné projekty realizované v tejto oblasti boli zaradené projekty zamerané na podporu osôb starajúcich sa o deti so zdravotným postihnutím a deti s poruchami autistického spektra, projekt určený pre cielené zamestnávanie klientov na pracoviskách a v neposlednom rade projekty pre rozvoj zariadení, ktoré poskytujú ochrannú pomoc deťom od 7 do 18 rokov, a to po dobu kým sa nedostanú späť do starostlivosti svojich rodín.

Napríklad v Krnove a Bruntáli sa pri sociálnom začleňovaní klientov podieľali aj lokálni partneri zložený zo zástupcov mesta, neziskových organizácií, škôl, úradov, zamestnávateľov a polície. V oboch mestách boli nastavené investičné projekty stávajúcich služieb, ktoré by mali priniesť kompletnú rekonštrukciu objektov vedúcich ku skvalitneniu zázemia poskytovaných služieb. V Novom Jičíne došlo v apríli 2015 k navýšeniu kapacity

chráneného bývania o jeden byt, čo predstavuje pre klientov viac možností pre ich osamostatnenie.

Tab. 3.3 Prehľad poskytovaných služieb v oblasti Bruntál, Krnov, Nový Jičín

<i>Stredisko</i>	<i>Poskytované služby</i>	<i>Počet užívateľov</i>
<i>ARCHA Nový Jičín</i>	Chránené bývanie	18
<i>ARCHA Široká Niva</i>	Chránené bývanie	16
<i>BENJAMÍN Krnov</i>	Denný stacionár	30
	ELIZE – masérské, rekondičné a regeneračné služby	31
<i>BETHEL Bruntál</i>	Azylové domy	145
	Sociálne byty v Bruntáli	19
	Verejná kúpeľňa Bruntál	35
<i>Dobrovoľnícke centrum Krnov</i>	Dobrovoľnícke centrum	105
<i>EDEN Nový Jičín</i>	Denný stacionár	23
<i>EFFATHA Krnov</i>	Sociálne terapeutické dielne	44
<i>EFFATHA Nový Jičín</i>	Sociálne terapeutické dielne	44
<i>ELPIS Bruntál</i>	Odborné sociálne poradenstvo	25
<i>CHANA Bruntál</i>	Azylový dom pre ženy a matky s deťmi	6
	Domov pre osoby so zdravotným postihnutím	10
<i>Nízkoprahové zariadenie pre deti a mládež na Albrechticku</i>	Nízkoprahové zariadenie pre deti a mládež	79
<i>NOE Krnov, Bruntál</i>	Podpora samostatného bývania	38
<i>Poradňa rannej starostlivosti MATANA</i>	Ranná starostlivosť	53
	Už NIE v jednom kolotoči	28
<i>RODINNÁ KAVIAREŇ</i>	Rodinná kaviareň	-
<i>RÚT Bruntál</i>	Sociálna rehabilitácia	31
<i>RÚT Krnov</i>	Sociálna rehabilitácia	37
<i>RÚT Nový Jičín</i>	Sociálna rehabilitácia	16

<i>SOCIÁLNA ASISTENCIA</i> <i>Krnov, Rýmařov</i>	Sociálne aktivizačné služby pre rodiny s deťmi	84 rodín (108 dospelých, 193 detí)
	Nie sme na to sami	54 rodín (56 dospelých, 122 detí)
<i>TIMOTEI Bruntál</i>	Dom na pol cesty	47
	Zariadenie pre deti vyžadujúce okamžitú pomoc	9 rodín (12 detí, 6 rodičov)

Zdroj: Výročná správa spoločnosti Slezská diakonie za rok 2015

V rámci zlepšovania kvality poskytovaných služieb v Oblasti Bruntál, Krnov a Nový Jičín uskutočnila dva dobrovoľné audity. Výsledky dobrovoľných auditov priniesli rad nových podnetov, napríklad riešenia lepšieho zapracovania metodických postupov, lepšia motivácia klientov, či vybavenie špeciálnymi pomôckami a technológiami oblasť alternatívnej komunikácie pre lepšiu komunikáciu s ľuďmi s ťažkým, prípadne viacsobným postihnutím.

3.5.2 Oblasť Tešínsko

Najdôležitejšie udalosti roku 2015 v tejto oblasti budú stručne zhrnuté v Tab. 3.4. Stredisko *ARCHA Český Tešín*, chránené bývanie získalo nové priestory Diakonického a vzdelávacieho centra Vladislava Santariusu. Vybudovaním nových priestorov sa zvýšila kapacita poskytovanej služby zo 6 na 12 osôb. Sociálne terapeutické dielne strediska *EBEN-EZER Český Tešín* oslávili 15 rokov svojho fungovania. Okrem toho úspešne ukončilo projekt *Podpora procesu transformácie domova pre osoby so zdravotným postihnutím*.

Tab. 3.4 Prehľad poskytovaných služieb v oblasti Tešínsko

<i>Stredisko</i>	<i>Poskytované služby</i>	<i>Počet užívateľov</i>
<i>ARCHA Český Tešín</i>	Chránené bývanie	5
<i>BETANIA Komorná Lhotka</i>	Domov pre seniorov	8
<i>BETEZDA Komorná Lhotka</i>	Domov pre osoby so zdravotným postihnutím	20

<i>BETHEL Český Tešín</i>	Terénny program	47
	Nízkoprahové denné centrum	131
	Nocľaháreň	79
<i>EBEN-EZER Český Tešín</i>	Domov pre osoby so zdravotným postihnutím	27
	Sociálne terapeutické dielne	79
<i>EDEN Český Tešín</i>	Denný stacionár	28
<i>EFFATHA Frýdek-Místek, Frýdland nad Ostravicou</i>	Sociálne terapeutické dielne	27
<i>LYDIE Český Tešín</i>	Denný stacionár	34
	Ranná starostlivosť	32
<i>NOE Frýdek-Místek</i>	Podpora samostatného bývania	9
<i>RÚT Český Tešín, Trinec, Frýdek-Místek</i>	Sociálna rehabilitácia Český Tešín	10
	Sociálna rehabilitácia Trinec	10
	Sociálna rehabilitácia Frýdek-Místek	16
<i>TABITA Český Tešín, Trinec, Jablunkov</i>	Osobná asistencia Český Tešín	12
	Odlahčovacie služby Český Tešín	4
	Osobná asistencia Trinec	14
	Odlahčovacie služby Trinec	4
	Osobná asistencia Jablunkov	15
	Odlahčovacie služby Jablunkov	9

Zdroj: Výročná správa spoločnosti Slezská diakonie za rok 2015

3.5.3 Oblasť Karvinsko

Rok 2015 sa v tejto oblasti niesol v prvom rade v transformácii stacionára *EUNIKA Karviná* a rozvoji programu sociálne terapeutickú dielne *EFFATHA Karviná* pre ľudí s duševným ochorením. Rovnako bolo začaté s terénnym programom pre drogovu závislé osoby v Karvinej. Úlohy sa ujala služba *STREETWORK ON LINE Karviná*. V poslednom rade bolo začaté s rekonštrukciou 8 bytov určených projektu *SOCIÁLNE BÝVANIE Karviná*.

Vysoký záujem užívateľov zaznamenala *OBČIANSKÁ PORADŇA Karviná*, ktorá sa venuje problémom ako zadlženosť obyvateľov, insolvenca a exekúcia, problémy s platením výživného, súdne konanie alebo ochrana spotrebiteľa. Celkový prehľad poskytovaných činností v tejto oblasti spolu s počtom užívateľov je zobrazený v Tab. 3.5.

Tab. 3.5 Prehľad poskytovaných služieb v oblasti Karvinsko

<i>Stredisko</i>	<i>Poskytované služby</i>	<i>Počet užívateľov</i>
<i>EFFATHA Karviná</i>	Sociálne terapeutické dielne	31
<i>ELIM Stonova</i>	Opatrovateľská služba	55
<i>EUNIKA Karviná</i>	Denný stacionár	40
	Ranná starostlivosť	24 (rodín)
<i>HANNAH Orlová</i>	Azylový dom pre ženy s deťmi a rodiny s deťmi	157
<i>HOSANA Karviná</i>	Domov pre osoby so zdravotným postihnutím	12
<i>KONTAKT Karviná</i>	Terénny program	133
<i>OBČIANSKA PORADŇA Karviná</i>	Odborné sociálne poradenstvo	673
<i>ON LINE Karviná</i>	KLUB ON LINE Nízkoprahové zariadenie pre deti a mládež	54
	STREETWORK ON LINE Terénny program	103
<i>POHODA Karviná</i>	Nízkoprahové zariadenie pre deti a mládež	139
<i>SÁRA Petrovice u Karvinej</i>	Azylový dom pre ženy a ženy s deťmi	121
<i>SOCIÁLNA ASISTENCIA Karviná, Orlová</i>	Sociálne aktivizačné služby pre rodiny s deťmi	184

Zdroj: Výročná správa spoločnosti Slezská diakonie za rok 2015

3.5.4 Oblasť Trinec, Frýdek-Místek

V tejto oblasti bol rok 2015 zameraný na rozvoj služieb pre osoby s duševným ochorením prostredníctvom projektu „Rozumieme si?“. Účelom projektu je skvalitnenie života ľudí s duševným ochorením prostredníctvom pomoci v rozvoji starostlivosti o duševné zdravie. Tejto cieľovej skupine sa chce SD venovať aj v ďalších rokoch.

Celkový prehľad poskytovaných služieb v tejto oblasti je uvedený v Tab. 3.6. Podľa SD je snahou v tejto oblasti najmä zapojenie sa do oblasti sociálneho bývania a podnikania. Usilujú sa o to, aby sa užívatelia mohli osamostatniť do vlastných bytov a uplatniť sa na trhu práce.

Z tohto dôvodu bola založená sociálna firma, kde chcú ponúkať dlhodobu nezamestnaným ľuďom možnosť pracovať.

Tab. 3.6 Prehľad poskytovaných služieb v oblasti Frýdek-Místek, Trinec

<i>Stredisko</i>	<i>Poskytované služby</i>	<i>Počet užívateľov</i>
<i>ARCHA Trinec</i>	Chránené bývanie	9
<i>BETHEL Frýdek-Místek</i>	Azylový dom	73
	Terénny program	113
	Nocľaháreň	115
	Nízkoprahové denné centrum	180
<i>BETHEL Karviná</i>	Azylový dom	97
	Terénny program	103
	Sociálna rehabilitácia	29
	Nocľaháreň	54
	Nízkoprahové denné centrum	100
<i>BETHEL Trinec-Kanada</i>	Nocľaháreň pre mužov	63
<i>BETHEL Trinec</i>	Azylový dom	83
	Nízkoprahové denné centrum	75
	Sociálna rehabilitácia	22
	Terénny program	46
<i>ELPIS Trinec</i>	Odborné sociálne poradenstvo	101
<i>JORDÁN Trinec</i>	Sociálne aktivizačné služby pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím	41
<i>NOE Trinec</i>	Podpora samostatného bývania	12
<i>SÁRA Trinec</i>	Azylový dom	30
<i>SOCIÁLNA ASISTENCIA Jablunkov</i>	Sociálne aktivizačné služby pre rodiny s deťmi	19 (rodín)
<i>SOCIÁLNA ASISTENCIA Frýdek-Místek</i>	Sociálne aktivizačné služby pre rodiny s deťmi	6 (rodín)
<i>SOCIÁLNA ASISTENCIA Trinec</i>	Sociálne aktivizačné služby pre rodiny s deťmi	34 (rodín)

Zdroj: Výročná správa spoločnosti Slezská diakonie za rok 2015

3.5.5 Oblasť Ostrava, Havířov

Rok 2015 bol pre Oblasť Ostrava, Havířov plný starostí, ale aj radostí. Pre služby poskytované v Ostrave Novej Vsi, bol tento rok náročný, z dôvodu zahájenia rekonštrukcie budovy. Služby bolo totiž potrebné presťahovať do náhradných priestorov. Radosti priniesli napríklad tiesňová starostlivosť *DORKAS Ostrava*, ktorá získala finančnú pomoc od Nadačného fondu Vítkovice Steel pre projekt „*S námi nejste v tísní sami*“, vďaka čomu bude služba zapojená do systému tiesňovej starostlivosti o nových klientov z celého Moravskosliezského kraja.

Intervenčné centrum v Havířove sa zapojilo do projektu reťazca TESCO, kde získala najviac hlasov od verejnosti a finančné ocenenie od tohto reťazca. Ďalším významným ocenením bola cena za zásluhy v sociálnej oblasti od Magistrátu mesta Havířov. V tab. 3. 7 je uvedený podrobný prehľad ďalších poskytovaných služieb v tejto oblasti.

Tab. 3.7 Prehľad poskytovaných služieb v oblasti Ostrava, Havířov

<i>Stredisko</i>	<i>Poskytované služby</i>	<i>Počet užívateľov</i>
<i>ARCHA Ostrava</i>	Chránené bývanie	9
<i>DORKAS Ostrava</i>	Tiesňová starostlivosť	98
<i>DUHOVÝ DOM Ostrava</i>	Domov pre osoby so zdravotným postihnutím	20
	Denný stacionár	64
	Odľahčovacie služby	35
	Sociálne terapeutické dielne	25
<i>ELIM Ostrava</i>	Opatrovateľská služba	41
<i>ELPIS Ostrava</i>	Odborné sociálne poradenstvo	53
<i>Intervenčné centrum Havířov</i>	Intervenčné centrum	248
<i>KANAAN Bohumín</i>	Nízkoprahové zariadenia pre deti a mládež	39
<i>KONTAKT Bohumín</i>	Terénny program	592
<i>NOE Ostrava</i>	Podpora samostatného bývania	2
<i>Občianska poradňa Havířov</i>	Odborné sociálne poradenstvo	615
<i>Občianska poradňa Ostrava</i>	Odborné sociálne poradenstvo	500
<i>Poradňa pre rodinu Havířov</i>	Odborné sociálne poradenstvo	145

<i>SALOME Bohumín</i>	Denný stacionár	24
	Poradňa rannej starostlivosti	23
<i>SILOE Ostrava</i>	Centrum denných služieb	58
	Odľahčovacie služby	47
<i>Sociálna asistencia Ostrava, Bohumín</i>	Sociálne aktivizačné služby pre rodiny s deťmi	189 (53 rodín)

Zdroj: Výročná správa spoločnosti Slezská diakonie za rok 2015

3.5.6 Úsek Brno

V rámci úseku Brno pôsobia dve strediská *ELIADA Brno* a *Poradňa rannej starostlivosti DOREA*. Tieto strediská poskytujú služby už viac ako 10 rokov. Okrem základného poslania, poskytovania rannej starostlivosti, asistenčných a odľahčovacích služieb rodinám s deťmi a mladistvým s mentálnym, telesným aj kombinovaným postihnutím, ako je uvedené v Tab. 3.7, ponúkli v roku 2015 rôznu škálu aktivít.

Tab. 3.7 Prehľad poskytovaných služieb v úseku Brno

<i>Stredisko</i>	<i>Poskytované služby</i>	<i>Počet užívateľov</i>
<i>Poradňa rannej starostlivosti DOREA</i>	Ranná starostlivosť	74 rodín
<i>ELIADA Brno</i>	Osobná asistencia	19
	Odľahčovacie služby	10

Zdroj: Výročná správa spoločnosti Slezská diakonie za rok 2015

Pre viac informácií k Tab. 3.7 SD vo svojej výročnej správe uvádza, že začiatkom roku 2015 sa začali rozvíjať aktivity v rámci projektu *Rodina je jednou z nevyhnutných podmienok šťastia*, predovšetkým arteterapie, ktoré zorganizovalo stredisko *ELIADA Brno* spolu s Pedagogickou fakultou Masarykovej univerzity. Obsah dielne bol koncipovaný formou individuálnej skupinovej tvorby v ateliérovom prostredí. Na jeseň prebehla interaktívna výstava *Svet našimi zmyslami*, ktorá bola zorganizovaná s podporou Centra pre rodinu a sociálnu starostlivosť Ostrava. Bola pripravená pre širokú verejnosť, ale aj pre exkurzie žiakov základných a stredných škôl z Brna a okolia. Záver roku sa v úseku Brno niesol v znamení benefícií, ktoré majú veľký význam pre SD.

3.6 Kvalita služieb

Pri poskytovaní svojich sociálnych služieb kladie SD dôraz na naplňovanie požiadaviek zákona a ich kvalitu na základe odbornej a tímovej práce zamestnancov pri spracovávaní metodiky služby. SD sa procesom skvalitňovania služieb zaoberá už od roku 2000, aj napriek tomu, že zákon č. 108/2006 Sb., *o sociálnych službách* ukladá túto povinnosť až od roku 2007.

Dôkazom kvality poskytovaných služieb SD je fakt, že všetky sociálne služby uplatňujú systém postavený na kritériách kvality služieb zakotvených v zákone o sociálnych službách. Navyše v roku 2005 najväčšie stredisko EBEN EZER, ako prvé zariadenie v ČR implementovalo model riadenia EFQM. V roku 2006 boli v stredisku certifikované všetky 3 poskytované sociálne služby podľa normy ČSN EN ISO 9001:2001.

Riadenie kvality služieb v SD tvorí niekoľko vzájomne previazaných dielčích oblastí. Prvou je plánovanie rozvoja sociálnych služieb, ktoré je zakotvené v dlhodobom strategickom pláne rozvoja SD. Ďalšou dôležitou oblasťou pre kvalitu služieb je vzdelávanie. Znamená to, že pracovníci organizácie sú pravidelne vzdelávaní v oblasti metodických, odborných a manažérskych schopností. Poslednou oblasťou je systematické zavádzanie štandardov kvality sociálnych služieb, kde SD aktívne spolupracuje s inšpektormi MPSV.

3.7 Spolupráca so zahraničím

Spolupracou so zahraničím získava SD výmenu skúseností, prispieva k rastu organizácie a vytváraniu nových metodických postupov. Pracovníkom SD poskytuje možnosť neustále sa učiť a získavať nové skúsenosti. Táto spolupráca vedie nielen k profesijnému rastu pracovníkov, ale tiež k inovácii ich práce a jej skvalitneniu. Medzi významné zahraničné projekty realizované SD patria napríklad *Rok medzinárodným dobrovoľníkom*, *Program Mobility a výmena skúseností*.

Projekt *Rok medzinárodným dobrovoľníkom* koordinuje sekcia zahraničných vzťahov od roku 2004. SD sa zapája do medzinárodného dobrovoľníctva ako hostujúca, koordinujúca a vysielajúca organizácia. Každý rok v septembri môžu strediská SD a partnerské organizácie zapojené do programu privítať nových medzinárodných dobrovoľníkov, ktorí podávajú pomocnú ruku pri ich práci. Zároveň vysielá SD každoročne mladých ľudí na dobrovoľnú službu do svojich partnerských organizácií v zahraničí. V roku 2014 SD po prvý krát vyslala dvoch dobrovoľníkov do africkej Tanzánie. SD sa na tomto projekte podieľa ako vysielajúca organizácia a žiadateľ o grant a uskutočňuje ho za účasti troch partnerov. Do roku 2016 bolo vyslaných sedem dobrovoľníkov.

V rámci programu *Mobility a výmena skúseností* SD vysíela svojich pracovníkov a klientov do partnerských organizácií v zahraničí, kde spoznávajú ich kultúru, spôsob práce, a tiež nové priateľstvá a kontakty. Akcia realizovaná v rámci výmeny skúseností umožňuje čerpanie skúseností, poznatkov a know-how rôznymi aktérmi formálneho a neformálneho učenia doma a v zahraničí.

V rámci programov *Rok medzinárodným dobrovoľníkom* a *Rok medzinárodným dobrovoľníkom v Tanzánii* SD spolupracuje s domácimi a zahraničnými inštitúciami, ktoré poskytujú obecnú, ale aj finančnú podporu. Týmito inštitúciami sú *Dom zahraniční spolupráce* a „*Education, Audiovisual and Culture Executive Agency*“. Ďalšími dôležitými partnermi pri realizácii programu *Rok medzinárodným dobrovoľníkom* je *network EDYN (Ecumenical Diaconal Year Network)*, ktorý združuje organizácie vysielajúce, hostujúce a koordinujúce medzinárodných dobrovoľníkov. SD spolupracuje na vyššie uvedenom programe tiež s organizáciami mimo *EDYN*.

Ako bolo uvedené vyššie, SD je súčasťou národných, ale aj medzinárodných tematických a odborných sietí zameraných na sociálnu problematiku. Partnerstvá poskytujú SD priestor pre zdieľanie, výmenu skúseností, znalostí a rozvoj inovácií. Sú členmi združení ako napríklad *EASPD (European Association of service providers for persons with disabilities)*, *EAUM (European Association of Urban Missions)*, *EAPN (European Anti-Poverty Network)*, *EDYN (Ecumenical Diaconal Year Network)*, *Eurodiaconia*.

Záver tejto podkapitoly je možné zhrnúť nasledovne. Počas 25 rokov svojej existencie SD vychovala rad odborníkov, ktorí sa podieľajú na rozvoji a podpore kvality sociálnych služieb. Podporuje tiež medzinárodnú spoluprácu formou stáží, projektov, odborných stretnutí a vzdelávania, čím túto oblasť rozhodne rozvíja.

3.8 Ocenenia

SD počas svojej viac ako dvadsaťročnej činnosti zaznamenala množstvo úspechov. Jej úspechy je možné rozdeliť do viacerých kategórií. Jednalo by sa napríklad o skvelo rozvinutú zahraničnú spoluprácu, úspechy v oblasti získavania dotácií a financií z projektov a grantov, či najrôznejšie ocenenia za poskytované sociálne služby, prípadne ocenenia za úspešné zvládnutie inšpekcií kvality v strediskách SD.

V posledných rokoch získala rad významných ocenení. Napríklad SD získala ocenenie v roku 2016 za časopis *Informátor* vydávaný SD, ktorý bol ocenený razítkom profesionálnej úrovne *RATED* v prestížnej súťaži *Zlatý stredník 2015* v kategórii „*najlepšie firemné*

periodikum v neziskovom sektore“. V roku 2015 získal zakladateľ a zároveň emeritný riaditeľ SD Ing. Česlav Santarius cenu mesta Trinec za dlhodobé pôsobenie a rozvoj sociálnych služieb v Trinci a v regióne. Významné ocenenia získavajú aj jednotliví zamestnanci SD, môžeme spomenúť napríklad paní Vandu Staniekovú, ktorá sa v súťaži *Žena regiónu Moravskosliezského kraja* umiestnila na krásnom druhom mieste, prípadne paní Zuzanu Wronkovú, ktorá získala ocenenie *Opatrovateľka roku 2015*.

V rámci tejto kapitoly bola charakterizovaná Slezská diakonie so zameraním sa na aktuálne udalosti a poskytované činnosti jednotlivých stredísk SD. Záver kapitoly venujme vízií SD. Chce byť v budúcnosti uznávanou organizáciou na regionálnej, národnej i medzinárodnej úrovni, poskytujúcou vysoko kvalitné sociálne, sociálno-zdravotné, vzdelávacie a prorodinné služby. V ďalších rokoch chce najmä rozvíjať podnikanie, sociálne bývanie a ďalšie inovatívne aktivity. Svoju víziu buduje v súlade s kresťanskými hodnotami a s dôrazom na kultúru organizácie.

4 Analýza hospodárenia neziskovej organizácie Slezská diakonie

Pre spracovanie praktickej časti diplomovej práce bola vybraná nezisková organizácia *Slezská diakonie*. Vznik SD je datovaný na rok 1990, kedy vznikla ako samostatný právny subjekt vystupujúci pod právnou formou občianske združenie. Tento stav trval do roku 1996. Od roku 1996 až po súčasnosť je právnou formou SD cirkevná právnická osoba, ktorej zriaďovateľom je *Slezská cirkev evangelická, a. v.*, ktorá stála už v pozadí zriadenia občianskeho združenia. Dôvodom zmeny právnej subjektivity bola možnosť zaistenia väčšej finančnej podpory.

4.1 Účtovníctvo a dane Slezské diakonie

Najvyšším orgánom SD, ktorý rozhoduje o základných otázkach jej činnosti je Predstavenstvo SD. V čele SD stojí riaditeľ, ktorý riadi činnosť organizácie a zodpovedá sa Predstavenstvu SD. Pri výkone svojho poslania sa SD riadi predpismi SCEAV a organizačným poriadkom SD. Organizácia vedie podvojnú účtovníctvo v plnom rozsahu a je povinná pri jeho vedení dodržiavať právne predpisy platné pre NNO. Oblasť podvojného účtovníctva NNO upravuje ZÚ č. 563/1991 Sb., Vyhláška č. 504/2002 Sb. a ČÚS 401 – 414, ako bolo uvedené v podkapitole 2.7. Pre SD je ďalej záväzná Ekonomická smernica SD z roku 2002 a Vnútorne účtovné predpisy. Účtovným obdobím SD je kalendárny rok.

Účtovná osnova SD je tvorená na základe vzorovej účtovnej osnovy ČÚS č. 504/2002 Sb. SD navyše využíva voľnú účtovnú triedu 7, kde účtuje od 1. 1. 2003 o nadobudnutí, pohybu a vyradení drobného dlhodobého hmotného a nehmotného majetku. Medzi ďalšie podsúvahové účty, ktoré SD využíva patria účty 599, 699 a 999. Na účte 599 sú účtované vnútroorganizačné náklady a vnútroorganizačné výnosy na účte 699. V rámci vnútroorganizačného účtovníctva SD účtuje napr. o stravovaní klientov, údržbe a semináre pre pracovníkov. Účet 999 je vyrovnávacím účtom k vyššie uvedeným podsúvahovým účtom. Je dôležité zdôrazniť, že tieto účty nevstupujú do ročnej účtovnej závierky a preto o tieto čiastky nebola upravená súvaha a ani výkaz zisku a straty.

Základ dane z príjmu sa stanovuje na základe rozdelenia činnosti SD na zdaňovanú a nezdaňovanú činnosť. Medzi zdaňované činnosti, ktoré SD eviduje patria napr. príjmy z nájmov, stravovanie, prevádzkovanie čajovne. Pre túto činnosť sú v rámci SD vytvorené zvláštne účty. V súvislosti so znížením základu dane bolo v daňovom priznaní v roku 2015 využité zníženie ZD podľa § 20 odst. 7 ZDP a zľava na dani podľa § 35 odst. 1 písm. a), b) ZDP, ktorých popis je uvedený v podkapitole 2.6.1.

V posledných rokoch uskutočňuje audit účtovnej závierky a výročnej správy firma Finaudit, s.r.o. Posledná zverejnená účtovná závierka z roku 2015, obsahovala výrok audítora bez výhrad, zobrazuje teda verný a poctivý obraz aktív, pasív, nákladov, výnosov a výsledku hospodárenia. Pre analýzu hospodárenia neziskovej organizácie Slezská diakonie boli vybrané informácie z rokov 2011 - 2015. Podklady pre spracovanie analýzy, ktoré mi boli organizáciou poskytnuté, pozostávali zo súvah, výkazov zisku a straty, príloh k účtovnej závierke a výročných správ za jednotlivé sledované obdobia. V nasledujúcich častiach kapitoly bude porovnávaný vývoj hospodárenia organizácie za jednotlivé sledované obdobia.

4.2 Analýza majetkovej a kapitálovej štruktúry

Informačnou základňou pre analýzu majetkovej a kapitálovej štruktúry organizácie bola súvaha SD za roky 2011 až 2015. Tab. 4.1 zobrazuje vývoj majetkovej štruktúry SD za roky 2011 až 2015. Z tabuľky je viditeľné, že aktíva medziročne rastú, s výnimkou roku 2012. Najvyššia úroveň aktív bola dosiahnutá v poslednom sledovanom období. V roku 2015 tvorila položka dlhodobý majetok najväčší podiel na celkových aktívach, konkrétne v hodnote 157 518 tis. Kč. Najvýznamnejšou položkou celkového DM predstavuje položka stavby, ktoré účtovná jednotka eviduje na účte (vrátane analytickej evidencie) 02101 – *Stavby – nakupované* a 02102 – *Stavby – darované*.

Tab. 4.1 Majetková štruktúra Slezské diakonie za roky 2011 – 2015 (v tis. Kč)

<i>Aktíva</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
<i>DM celkom</i>	<i>93 935</i>	<i>89 320</i>	<i>88 076</i>	<i>87 002</i>	<i>157 518</i>
DNM	330	330	487	484	484
DHM	170 957	169 251	171 850	174 897	251 558
DFM	240	240	240	240	240
<i>KM celkom</i>	<i>66 323</i>	<i>68 600</i>	<i>84 243</i>	<i>91 308</i>	<i>81 345</i>
Zásoby	101	21	22	41	8
Pohľadávky	34 513	6 427	9 764	12 947	6 704
KFM	31 039	60 795	71 329	75 484	73 409
Iné aktíva	616	1 357	3 128	2 836	1 224
<i>Aktíva celkom</i>	<i>160 258</i>	<i>157 920</i>	<i>172 319</i>	<i>178 310</i>	<i>238 863</i>

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

Pre Tab. 4.2 platí rovnaké tvrdenie ako v predchádzajúcom prípade tzn. pasíva majú rastúcu tendenciu, s výnimkou mierneho poklesu v roku 2012. Pokles bol zapríčinený znížením pohľadávok (konkrétne pohľadávok voči odberateľom) v prospech KFM. Z tabuľky je viditeľné, že činnosť SD je financovaná prioritne z vlastných zdrojov, ktoré značne prevládajú nad cudzími zdrojmi. Najväčšia úroveň vlastných zdrojov spoločnosti bola dosiahnutá v roku 2015, konkrétne vo výške 175 288 tis. Kč. Rozbor významných zmien

jednotlivých položiek v čase bude uskutočnený prostredníctvom horizontálnej analýzy, ktorú popíšeme v nasledujúcej časti textu.

Tab. 4.2 Kapitálová štruktúra Slezské diakonie za roky 2011 – 2015 (v tis. Kč)

<i>Pasíva</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
<i>Vlastné zdroje</i>	<i>122 315</i>	<i>122 041</i>	<i>122 901</i>	<i>126 676</i>	<i>175 288</i>
Imanie	123 984	123 389	123 186	127 751	175 621
VH	-1 669	-1 348	-285	-1 075	-333
<i>Cudzie zdroje</i>	<i>37 943</i>	<i>35 879</i>	<i>49 418</i>	<i>51 634</i>	<i>63 575</i>
Dlhodobé záväzky	1 601	1 460	698	1 300	9 053
Krátkodobé záväzky	35 892	30 686	38 321	36 090	50 749
Prechodné účty	450	3 733	10 399	14 244	3 773
<i>Pasíva celkom</i>	<i>160 258</i>	<i>157 920</i>	<i>172 319</i>	<i>178 310</i>	<i>238 863</i>

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

4.2.1 Horizontálna analýza aktív a pasív

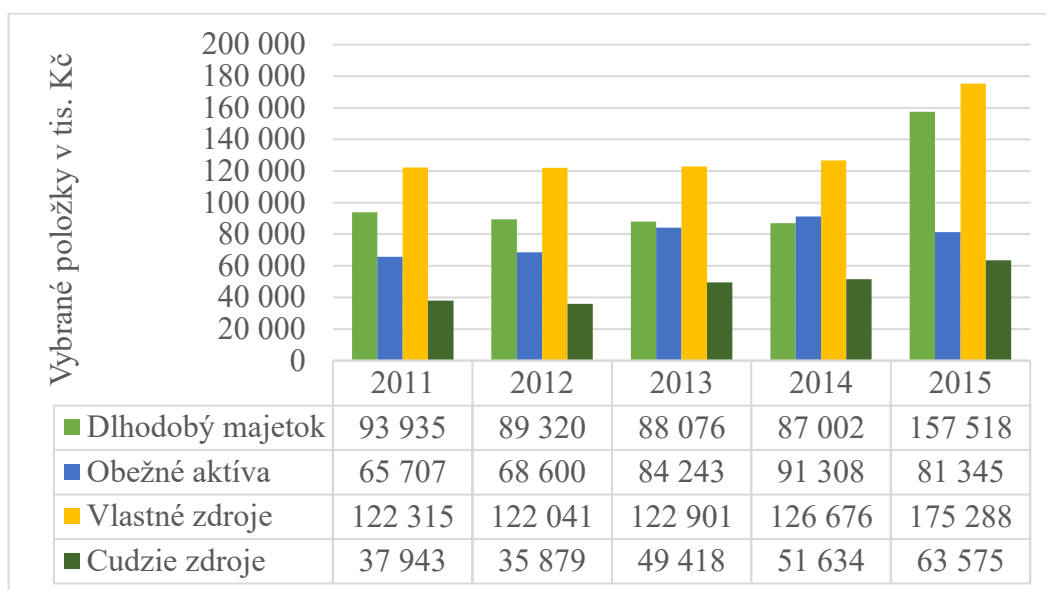
Pre analýzu súvahy bola vybraná jedna z metód analýzy stavových ukazovateľov, konkrétne horizontálna analýza. Prostredníctvom horizontálnej analýzy súvahy zistíme, o koľko sa zmenili jednotlivé položky súvahy v čase v ich absolútnom a percentuálnom vyjadrení. Pre zostavenie horizontálnej analýzy boli využité nasledujúce vzťahy:

$$\text{Absolútna zmena (v Kč)} = \text{hodnota položky}_t - \text{hodnota položky}_{t-1} \quad (4.1)$$

$$\text{Percentuálna zmena (v \%)} = \frac{\text{hodnota položky}_t - \text{hodnota položky}_{t-1}}{\text{hodnota položky}_{t-1}} \quad (4.2)$$

Na úvod prezentácie výsledkov horizontálnej analýzy je vhodné graficky znázorniť vývoj aktív a pasív v čase. Pre názornosť boli vybrané hlavné skupiny súvahy, ktoré sú zobrazené v grafe 4.1. Ako je z grafu viditeľné, hodnota dlhodobého majetku počas sledovaného obdobia postupne klesá ale v poslednom sledovanom období môžeme sledovať najvýraznejší nárast. U položky obežné aktíva môžeme v sledovanom období vidieť medziročný nárast s výnimkou roku 2015, kde jeho hodnota výrazne poklesla. Vlastný kapitál a cudzie zdroje sa počas sledovaného obdobia vyvíjali obdobne tzn. obe položky medziročne rástli s výnimkou roku 2012. Príčiny vývoja vyššie uvedených položiek budú rozobrané v nasledujúcich podkapitolách.

Graf 4.1 Vývoj vybraných položiek súvahy Slezské diakonie v rokoch 2011 - 2015 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

Zmeny aktív a pasív SD v čase za jednotlivé roky sú zobrazené v Tab. 4.3 a Tab. 4.4. K výpočtom percentuálnych zmien jednotlivých položiek sú priradené aj ich absolútne zmeny pre potvrdenie ich skutočného významu. Najvýraznejšia zmena v rámci položiek aktív bola zaznamenaná u položky dlhodobý majetok v poslednom sledovanom období. Výrazný nárast tejto položky bol zapríčinený prevládajúcou investičnou činnosťou SD v roku 2015. Položka dlhodobý majetok sa zvýšila až o 81 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje nárast o 70 516 tis. Kč oproti predchádzajúcemu roku 2014. Medzi významné investičné akcie v roku 2015 patrili napr. výstavba Diakonického a vzdelávacieho centra Vladislava Santariusu v Českom Tešíne a nákup ôsmich bytov v rámci projektu podpory sociálneho bývania.

Z Tab. 4.3. je viditeľné, že DNM v posledných rokoch klesá, z dôvodu zvyšujúcich sa oprávok k softvéru. Výrazný nárast tejto položky SD zaznamenala v roku 2013, konkrétne o takmer 48 % oproti predchádzajúcemu roku. Táto zmena bola spôsobená obstaraním drobného dlhodobého nehmotného majetku, ktorý ÚJ eviduje na účte 01801 a 01802. V absolútnom vyjadrení je však táto zmena zanedbateľná. Čo sa týka krátkodobého majetku, jeho hodnota výrazne poklesla v poslednom sledovanom období, konkrétne takmer o 11 %, čo predstavuje pokles o 9 963 tis. Kč. Na tomto poklese sa podieľali najmä pohľadávky, ktoré v roku 2015 poklesli o 48 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje 6 243 tis. Kč. Jedná sa prevažne o pohľadávky voči odberateľom a ich pokles môže signalizovať zlepšenie ich platobnej morálky.

Tab. 4.3 Horizontálna analýza vybraných položiek aktív v rokoch 2011 - 2015

Aktíva	Horizontálna analýza v %				Horizontálna analýza v tis. Kč			
	zmena 2012	zmena 2013	zmena 2014	zmena 2015	zmena 2012	zmena 2013	zmena 2014	zmena 2015
DM celkom	-4,91	-1,39	-1,22	81,05	-4 615	-1 244	-1 074	70 516
DNM	0,00	47,58	-0,62	0,00	0	157	-3	0
DHM	-1,00	1,54	1,77	43,83	-1 706	599	3 047	76 661
DFM	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0
KM celkom	3,43	22,80	8,39	-10,91	2 277	15 643	7 065	-9 963
Zásoby	-79,21	4,76	86,36	-80,49	-80	1	19	-33
Pohľadávky	-81,38	51,92	32,60	-48,22	-28 086	3 337	3 183	-6 243
KFM	95,87	17,33	5,83	-2,75	29 756	10 534	4 155	-2 075
Iné aktíva	120,29	130,51	-9,34	-56,84	741	1 771	-292	-1 612
Aktíva celkom	-1,46	9,12	3,48	34	-2 338	14 399	5 991	60 553

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

Pri horizontálnej analýze pasív, ktorej výsledky sú zobrazené v Tab. 4.4 je viditeľné, že u položky vlastné zdroje došlo k razantnému zvýšeniu v poslednom roku. Táto položka sa zvýšila o 38 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom, čo v absolútnom vyjadrení činí nárast o 48 612 tis. Kč. Významný podiel na náraste vlastných zdrojov SD má položka vlastné imanie (súčasť položky imanie), ktorá je tvorená napr. z investičných dotácií, vecných darov a služieb. Na druhej strane, v rámci položky cudzie zdroje je viditeľný výrazný nárast dlhodobých záväzkov v poslednom roku, konkrétne o 596 %. Dlhodobé záväzky organizácie tvorí jediná položka, ktorou sú dlhodobé bankové úvery. Nárast dlhodobých bankových úverov súvisí s financovaním náročných investičných činností organizácie realizovaných v roku 2015.

Tab. 4.4 Horizontálna analýza vybraných položiek pasív v rokoch 2011 - 2015

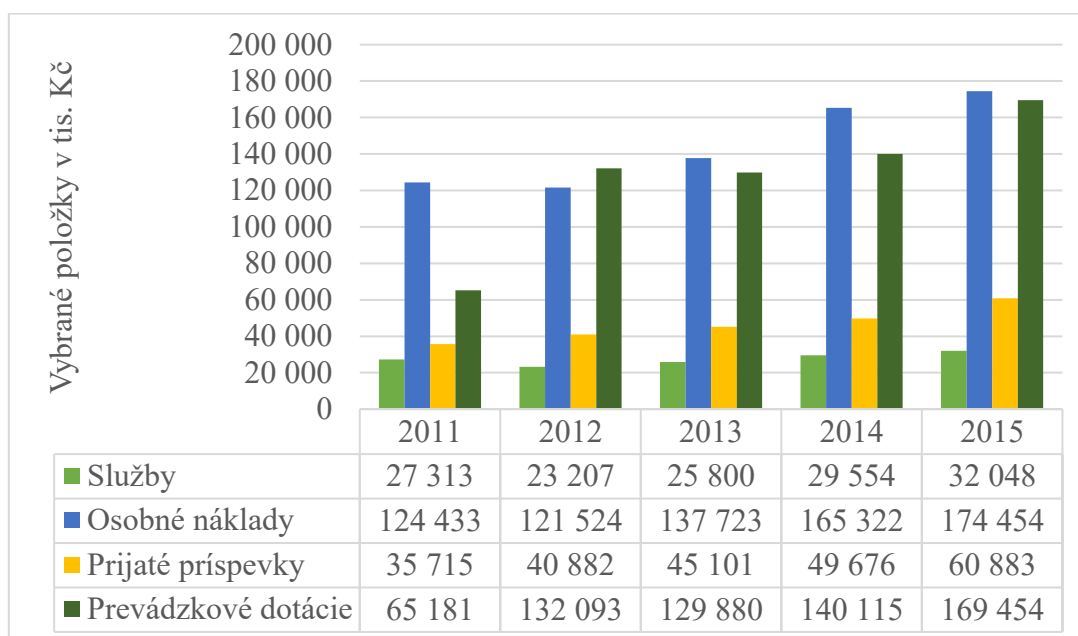
Pasíva	Horizontálna analýza v %				Horizontálna analýza v tis. Kč			
	zmena 2012	zmena 2013	zmena 2014	zmena 2015	zmena 2012	zmena 2013	zmena 2014	zmena 2015
Vlastné zdroje	-0,22	0,70	3,07	38	-274	860	3 775	48 612
Imanie	-0,48	-0,16	3,71	37	-595	-203	4 565	47 870
VH	-19,23	-78,86	277,19	-69	321	1 063	-790	742
Cudzie zdroje	-5,44	37,74	4,48	23	-2 064	13 539	2 216	11 941
Dlhodobé záväzky	-8,81	-52,19	86,25	596	-141	-762	602	7 753
Krátkodobé záväzky	-14,50	24,88	-5,82	41	-5 206	7 635	-2 231	14 659
Prechodné účty	729,56	178,57	36,97	-74	3 283	6 666	3 845	-10 471
Pasíva celkom	-1,46	9,12	3,48	34	-2 338	14 399	5 991	60 553

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

4.3 Analýza štruktúry nákladov a výnosov

Na úvod podkapitoly venovanej analýze nákladov a výnosov bude zobrazený vývoj vybraných skupín nákladov a výnosov SD prostredníctvom grafu 4.2. Jedná sa o skupiny najvýznamnejších nákladov a výnosov, z hľadiska ich objemu. Ako je z grafu viditeľné, vybrané skupiny nákladov a výnosov medziročne rástli počas sledovaného obdobia s výnimkou roku 2012 v súvislosti so znížením skupiny nákladov služby a roku 2013 v súvislosti so znížením objemu prijatých prevádzkových dotácií. V súvislosti s vývojom položiek možno konštatovať, že najvyššiu úroveň dosiahli počas posledného sledovaného obdobia.

Graf 4.2 Vývoj vybraných položiek výkazu zisku a straty Slezské diakonie v rokoch 2011 - 2015 (v tis. Kč)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

V Tab. 4.5 a 4.6 sú zobrazené náklady a výnosy organizácie za obdobie 2011 - 2015. Ako je viditeľné z Tab. 4.5 náklady organizácie počas sledovaného obdobia medziročne rástli, s výnimkou roku 2012, kde môžeme vidieť ich mierny pokles. Najvyšší objem nákladov bol zaznamenaný v poslednom sledovanom období, kedy celkové náklady SD činili 247 569 tis. Kč. Obecne, za celé sledované obdobie má najväčší podiel na celkových nákladoch SD položka osobné náklady, konkrétne mzdové náklady. Mzdové náklady organizácia účtuje na účte 521, ktorý SD rozdeľuje na hlavnú a vedľajšiu činnosť príslušnou analytickou evidenciou. Analytická evidencia pre hlavnú činnosť je označovaná skupinou 01 – 06, napr. 52101 - *Mzdové náklady – zamestnanci*. Vedľajšia činnosť SD je evidovaná na jedinom analytickom účte 52109 – *Mzdové náklady – zdaň. činnosť*.

Tab. 4.5 Štruktúra nákladov Slezské diakonie za obdobie 2011 – 2015 (v tis. Kč)

Náklady	2011	2012	2013	2014	2015
Spotrebované nákupy	27 141	28 821	32 282	29 629	30 480
Služby	27 313	23 207	25 800	29 554	32 048
Osobné náklady	124 433	121 524	137 723	165 322	174 454
Dane a poplatky	70	65	68	82	91
Ostatné náklady	2 640	2 055	1 898	1 819	2 040
Odpisy, rezervy, OP	5 793	7 711	5 549	5 550	8 337
Poskytnuté príspevky	174	174	138	144	119
Náklady celkom	187 564	183 557	203 458	232 100	247 569

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

Výnosy, rovnako ako náklady, za sledované obdobie rastú, ako je viditeľné z Tab. 4.6, opäť s výnimkou roku 2012. Najväčší objem výnosov za obe činnosti SD dosiahla v roku 2015, konkrétne 247 259 tis. Kč. Obecne, najväčší podiel na výnosoch za celé sledované obdobie majú prevádzkové dotácie. Prevádzkové dotácie SD eviduje na účte 691 – Dotácie s členitou analytickou evidenciou podľa jednotlivých skupín darcov. Medzi darcov SD, na základe ktorých je tvorená analytická evidencia účtu 691 patrí napr. Ministerstvo práce a sociálnych vecí, vnútra, zdravotníctva, Moravskosliezsky kraj, Juhomoravský kraj, jednotlivé obce a mestá. Ďalej na účte dotácie účtuje o dotáciách z ESF a ostatných dotáciách.

Tab. 4.6 Štruktúra výnosov Slezské diakonie za obdobie 2011 – 2015 (v tis. Kč)

Výnosy	2011	2012	2013	2014	2015
Tržby za výkony a tovar	80 960	51 44	22 943	36 479	8 365
Aktivácia	51	67	93	104	267
Ostatné výnosy	3 979	3 964	5 099	4 567	5 605
Tržby z predaja majetku, zúč. rezerv a OP	9	59	57	84	2 685
Príspevky prijaté	35 715	40 882	45 101	49 676	60 883
Prevádzkové dotácie	65 181	132 093	129 880	140 115	169 454
Výnosy celkom	185 895	182 209	203 173	231 025	247 259

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

4.3.1 Horizontálna analýza nákladov a výnosov

V rámci analýzy nákladov SD budeme preferovať medziročný pokles ich hodnoty. V súvislosti s predchádzajúcim tvrdením môžeme sledovať pokles celkových nákladov len v roku 2012. Vo všetkých ostatných rokoch sledovaného obdobia náklady medziročne vzrástli. Medzi významné položky nákladov SD, ako bolo spomenuté v podkapitole 4.2, patria služby a osobné náklady. Najväčší nárast nákladov na služby bol zaznamenaný v roku 2014, kedy hodnota služieb medziročne vzrástla o 14,55 %, čo predstavuje nárast o 3 754 tis. Kč. Najväčší podiel na náraste skupiny nákladov spotrebované nákupy mala položka oprava a udržiavanie, kde SD eviduje bežné opravy, revízie, údržbu, ale aj udržiavanie áut SD.

Za najvýznamnejší náklad SD, z hľadiska objemu, je možné považovať osobné náklady, vid' Tab. 4.7. V rámci tejto skupiny nákladov je viditeľný medziročný nárast v sledovanom období. Najväčší nárast osobných nákladov SD dosiahla v roku 2014, kedy sa zvýšili o 20 %, čo v absolútnom vyjadrení činí nárast o 27 599 tis Kč. Z hľadiska vývoja celkových nákladov možno konštatovať, že náklady SD v sledovanom období rástli, s výnimkou roku 2012, avšak v poslednom sledovanom období možno sledovať menšie tempo rastu celkových nákladov, ako v predchádzajúcom období.

Tab. 4.7 Horizontálna analýza nákladov Slezské diakonie za obdobie 2011 - 2015

Náklady	Horizontálna analýza v %				Horizontálna analýza v tis. Kč			
	zmena 2012	zmena 2013	zmena 2014	zmena 2015	zmena 2012	zmena 2013	zmena 2014	zmena 2015
Spotrebované nákupy	6,19	12,01	-8,22	2,87	1 680	3 461	-2 653	851
Služby	-15,03	11,17	14,55	8,44	-4 106	2 593	3 754	2 494
Osobné náklady	-2,34	13,33	20,04	5,52	-2 909	16 199	27 599	9 132
Dane a poplatky	-7,14	4,62	20,59	10,98	-5	3	14	9
Ostatné náklady	-22,16	-7,64	-4,16	12,15	-585	-157	-79	221
Odpisy, rezervy, OP	33,11	-28,04	0,02	50,22	1 918	-2 162	1	2 787
Poskytnuté príspevky	0,00	-20,69	4,35	-17,36	0	-36	6	-25
Náklady celkom	-2,14	10,84	14,08	6,66	-4 007	19 901	28 642	15 469

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

V súvislosti s horizontálnou analýzou výnosov, ktorá je zobrazená v Tab. 4.8 na prvý pohľad jednoznačne dominuje položka tržby z predaja majetku, zúčtovanie rezerv a opravných položiek. V rámci tejto položky SD dosiahla nárast o viac ako 3 000 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavuje nárast o 2 601 tis Kč. Výrazný nárast bol zapríčinený predajom majetku v rámci ostatnej zdaňovanej činnosti, vid' Tab. 4.6. Ďalšou výraznou zmenou je pokles tržieb za výkony a tovar SD o 77 % v rok 2015. Tento pokles vyplýva najmä z hospodárenia z hlavnej činnosti. V súvislosti s hlavnou činnosťou SD na tomto účte eviduje napr. tržby za stravovanie, používanie služobného vozidla k súkromným účelom. V súvislosti s týmito tržbami je potrebné poznamenať, že hlavným príjmom neziskovej organizácie nie sú vlastné tržby, ale naopak prijaté dotácie a príspevky. Počet dotácií a príspevkov v sledovanom období rastie, čo je priaznivý stav pre hospodárenie neziskovej organizácie.

Tab. 4.8 Horizontálna analýza výnosov Slezské diakonie za obdobie 2011 – 2015

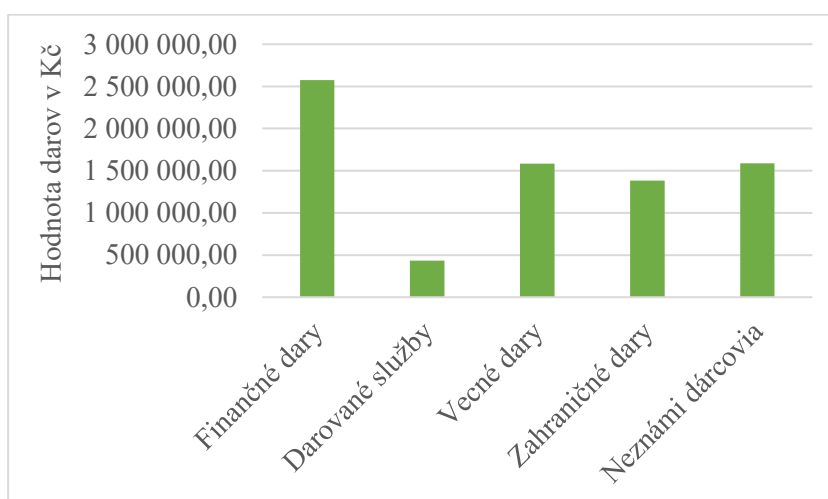
Výnosy	Horizontálna analýza v %				Horizontálna analýza v tis. Kč			
	zmena 2012	zmena 2013	zmena 2014	zmena 2015	zmena 2012	zmena 2013	zmena 2014	zmena 2015
Tržby za výkony a tovar	-93,65	346,01	59,00	-77,07	-75 816	17 799	13 536	-28 114
Aktivácia	31,37	38,81	11,83	156,73	16	26	11	163
Ostatné výnosy	-0,38	28,63	-10,43	22,73	-15	1 135	-532	1 038
Tržby z predaja majetku, zúč. rezerv a OP	555,56	-3,39	47,37	3 096,43	50	-2	27	2 601
Príspevky prijaté	14,47	10,32	10,14	22,56	5 167	4 219	4 575	11 207
Prevádzkové dotácie	102,66	-1,68	7,88	20,94	66 912	-2 213	10 235	29 339
Výnosy celkom	-1,98	11,51	13,71	7,03	-3 686	20 964	27 852	16 234

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

4.3.2 Podrobná analýza výnosov

Výnosy predstavujú najvýznamnejšiu zložku v rámci hospodárenia akejkoľvek NNO, pretože na základe výnosov realizujú činnosti, pre ktoré boli založené. Výnosy SD za obdobie 2011 - 2015 v členení podľa výkazu zisku a straty, boli analyzované v predchádzajúcej kapitole. Nasledujúca časť textu bude venovaná analýze výnosov z hľadiska ich pôvodu a významu na celkové financovanie SD.

Graf 4.3 Finančné, vecné dary a darované služby Slezské diakonie za rok 2015

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

Významnou zložkou výnosov ktorejkoľvek neziskovej organizácie tvoria prijaté dary. Pre názornosť prijatých darov SD bol vybraný rok 2015. Prehľad darov, ktoré SD prijala za rok 2015 je zobrazený v grafe 4.3. V roku 2015 získala SD finančné a vecné dary vrátane

príspevkov dotácií a nadačných fondov vo výške 7 562 368 Kč. Najväčší objem prijatých darov tvorili finančné dary poskytnuté fyzickými a právnickými osobami. Medzi významných darcov patrili napr. *Nadácia Terezy Maxovej, Nadačný fond TESCO, ArcelorMittal Ostrava, a.s., POLNA corp. s.r.o.* atď.

Tab. 4.9 Podrobné členenie výnosov Slezské diakonie za obdobie 2013 – 2015

Výnosy	2013		2014		2015	
	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%
Dotácie kraje (MPSV ČR) *)	120 439	59,28	140 422	60,78	143 327	57,97
Dotácie Ministerstvá	967	0,48	1 174	0,51	1 165	0,47
Dotácie EÚ	1 900	0,94	2 887	1,25	3 463	1,40
Nadácie	1 904	0,94	1 182	0,51	1 397	0,56
Dotácie, príspevky mestá a obce	24 050	11,84	21 997	9,52	24 539	9,92
Príspevky úradov práce	2 270	1,12	6 843	2,96	11 785	4,77
Tržby z predaja výrobkov a služieb	3 861	1,90	5 266	2,28	8 153	3,30
Príjmy z vlastnej činnosti - užívateľa služieb	39 862	19,62	45 373	19,64	47 701	19,29
Ostatné výnosy	7 920	3,90	5 881	2,55	6 729	2,32
Celkom	203 173	100,00	231 025	100,00	247 259	100,00
*) rok 2015 – presun financovania z MPSV na jednotlivé kraje						

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

Z Tab. 4.9 je viditeľné, že najväčší objem výnosov bol dosiahnutý v poslednom sledovanom období. Práve v roku 2015 došlo k zmene spôsobu financovania sociálnych služieb. Od tohto roku prešlo rozdeľovanie peňazí na sociálne služby z Ministerstva práce sociálnych vecí, ktoré v minulosti tieto zdroje prerozdeľovalo na jednotlivé kraje. SD týmto spôsobom získala z kapitoly 313 štátneho rozpočtu prostredníctvom Moravskosliezského kraja dotáciu vo výške 139 930 tis. Kč a Juhomoravského kraja vo výške 3 397. Kč. V súčte dotácie oboch krajov v roku 2015 činili 143 327 tis. Kč, čo predstavuje takmer 58 % všetkých výnosov SD. V predchádzajúcich rokoch boli vybrané sociálne služby financované dotáciou priamo z MPSV, ako bolo uvedené v úvode odstavca. Vyššie uvedené dotácie predstavujú viac ako polovicu príjmov SD v celom sledovanom období.

4.4 Analýza výsledku hospodárenia

Z tabuľky 4.10 je na prvý pohľad viditeľné, že SD v sledovanom období hospodári so záporným výsledkom hospodárenia. Napríklad v roku 2013 celková strata činila 285 tisíc

Kč, ktorá bola tvorená stratou vzniknutou hospodárením troch sociálnych služieb v Brne, kde sa nepodarilo zabezpečiť dostatočné financovanie. V poslednom sledovanom období dosiahlo päť stredísk SD záporný VH, čím vznikla celková strata v hodnote 310 tis. Kč, napriek tomu SD hodnotí svoje hospodárenie z titulu získania a využitia zdrojov kladne.

Tab. 4.10 Výsledok hospodárenia v členení na hlavnú a vedľajšiu činnosť za obdobie 2011 – 2015 (v tis Kč)

VH	2011		2012		2013		2014		2015	
	HČ	VČ	HČ	VČ	HČ	VČ	HČ	VČ	HČ	VČ
Výnosy	181 804	4 091	178 558	3 651	199 650	3 454	226 226	4 799	239 488	7 771
Náklady celkom	184 689	2 875	181 583	1 974	201 506	1 952	228 737	3 363	242 690	4 879
VH pred zdanením	-2 885	1 216	-3 025	1 677	-1 856	1 571	-2 511	1 436	-3 202	2 892
Daň	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23
VH po zdanení – činnosť	-2 885	1 216	-3 025	1 677	-1 856	1 571	-2 511	1 436	-3 202	2 869
VH po zdanení celkom	-1 669		-1 348		-258		-1 075		-310	

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

Vzniknutá strata za celé analyzované obdobie bola pokrytá z imania Slezské diakonie. Z pohľadu účtovníctva, boli vzniknuté straty z minulých období vysporiadané cez účet 901 – *Vlastné imanie*. Počas sledovaného obdobia nevznikla SD povinnosť priznať daň z príjmov právnických osôb s výnimkou posledného sledovaného obdobia, kedy odvedená daň činila 23 000 Kč. Je dôležité poznamenať, že SD túto daň odvieďla z vedľajšej činnosti, z hlavnej činnosti NNO obecne daň neodvádza.

4.5 Finančná analýza

Finančná analýza predstavuje významnú súčasť finančného riadenia organizácie. Pre hodnotenie jej finančnej situácie a výkonnosti využíva celý rad pomerových ukazovateľov. Pomerové ukazovatele sú najčastejšie využívaným rozborovým postupom, pretože využívajú výhradne údaje zo základných účtovných výkazov. Finančná analýza neziskových organizácií sa výrazne odlišuje od finančnej analýzy ziskových organizácií. Ich rozdielnosť bude v nasledujúcich podkapitolách názorne zobrazená. Na základe vyššie uvedeného boli pre finančnú analýzu SD zvolené ukazovatele likvidity, rentability, zadlženosti a aktivity.

4.5.1 Ukazovatele likvidity

Likvidita určitej zložky predstavuje vyjadrenie vlastnosti danej zložky rýchlo a bez straty hodnoty premeniť sa na peňažnú hotovosť (Růčková, 2011). Z hľadiska názvu a obsahu ukazovateľov sa spravidla používajú tri základné ukazovatele:

$$1. \text{ okamžitá likvidita} = \frac{\text{pohotovú platobnú prostriedky}}{\text{záväzky s okamžitou splatnosťou}} \quad (4.3)$$

$$2. \text{ pohotovú likvidita} = \frac{(\text{obežné aktíva} - \text{zásoby})}{\text{krátkodobé záväzky}} \quad (4.4)$$

$$3. \text{ bežná likvidita} = \frac{\text{obežné aktíva}}{\text{krátkodobé záväzky}} \quad (4.5)$$

S analýzou likvidity je spojený pojem čistý pracovný kapitál, ktorý predstavuje časť obežných aktív krátkodobého majetku, ktorý je financovaný dlhodobými finančnými zdrojmi a podnik s ním môže voľne disponovať, jeho výpočet je zobrazený vo vzorci (4.6).

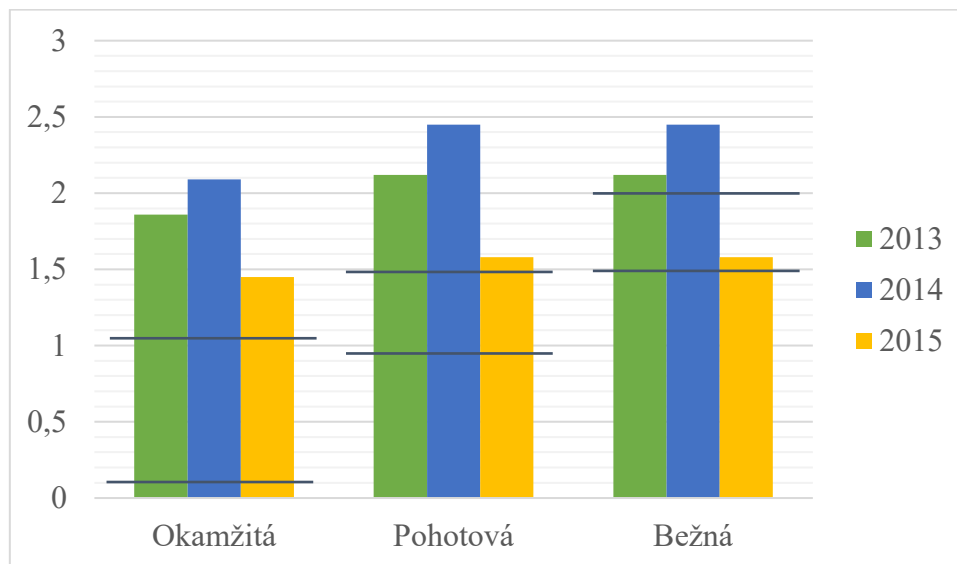
$$\text{čistý pracovný kapitál} = \text{obežný majetok} - \text{krátkodobé záväzky} \quad (4.6)$$

Tab. 4.11 Vývoj ukazovateľov likvidity Slezské diakonie za sledované obdobie 2011 - 2015

Likvidita	2011	2012	2013	2014	2015
Okamžitá likvidita	1,01	1,59	1,86	2,09	1,45
Pohotovú likvidita	2,14	1,75	2,12	2,45	1,58
Bežná likvidita	2,14	1,75	2,12	2,45	1,58
ČPK	34 967	28 922	42 794	52 382	29 372

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

Graf 4.4 Vývoj ukazovateľov likvidity Slezské diakonie v kontexte s odporúčanými hodnotami za vybrané obdobie 2013 - 2015

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

Z analýzy likvidity je viditeľné, viď Tab. 4.11 a Graf 4.4, že SD dosahuje hodnôt nad odporúčené limity, s výnimkou rokov 2012 a 2015 položky bežná likvidita. Hodnota likvidity v týchto rokoch medziročne poklesla, čím sa dostala na hodnotu bežnej likvidity v odporúčanom pásme. Napríklad v roku 2015 bola táto situácia potvrdená horizontálnou

analýzou súvahy, kde bolo zistené zníženie pohľadávok o 48 % v poslednom sledovanom období. V súvislosti s Tab. 4.11 je potrebné poukázať na zhodné výsledky hodnôt bežnej a pohotovej likvidity. Tento stav je zapríčinený nízkym objemom tvorených zásob. Z vyššie uvedeného je možné konštatovať, že SD je schopná hradiť svoje záväzky a dosahuje nadmernú likviditu, ktorá je pre NNO typická.

4.5.2 Ukazovatele rentability

Obecne býva rentabilita v odbornej literatúre uvádzaná ako pomer zisku k čiastke vloženého kapitálu. Rentabilita je meradlom schopnosti podniku dosahovať zisku pomocou investovaného kapitálu. V súvislosti s NNO majú ukazovatele rentability veľmi nízku vypovedaciu schopnosť, pretože tieto organizácie nie sú zakladané za účelom dosahovania zisku. SD počas celého analyzovaného obdobia 2011 - 2015 v rámci hlavnej činnosti vykazovala stratu, ale jej vedľajšia činnosť bola zisková, ako bolo popísané v podkapitole 4.5.

Možným ukazovateľom rentability, ktorý je možné z dostupných informácií použiť je rentabilita nákladov doplnkovej činnosti (ROC). Pre výpočet ROC (*Return of Costs*) v Tab. 4.12 bol použitý nasledujúci vzorec:

$$\text{Rentabilita nákladov (ROC)} = \frac{EAT^8}{\text{celkové náklady}} \quad (4.7)$$

Tab. 4.12 Vývoj ukazovateľa rentability nákladov vedľajšej činnosti Slezské diakonie za obdobie 2011 - 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Náklady vedľajšia činnosť (tis. Kč)	2 875	1 974	1 952	3 363	4 879
EAT vedľajšia činnosť (tis. Kč)	1 216	1 677	1 571	1 436	2 869
ROC (%)	42,30	84,95	80,48	42,70	58,80

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

V súvislosti s vývojom hodnôt ukazovateľa ROC je požadovaná maximalizácia tohto ukazovateľa. Ako je z Tab. 4.12 viditeľné, najpriaznivejšiu hodnotu rentability nákladov SD v rámci vedľajšej činnosti dosahovala v rokoch 2012 a 2013. V nasledujúcom roku, v roku 2014, nastal výrazný pokles ROC, ktorý bol zapríčinený zvýšením nákladov VČ o 1 411 tis. Kč. Opakované zvýšenie hodnoty ROC v roku 2015 signalizuje mierne zníženie nákladov vo vzťahu k čistému zisku. Obecne možno zhrnúť, že čím je ukazovateľ ROC vyšší, tým lepšie sú zhodnotené vložené prostriedky do hospodárskeho procesu a tým vyšší je zisk.

⁸ EAT (*Earnings after Taxes*) = zisk po zdanení

SD v sledovanom období dosahovala zisk len v rámci vedľajšej činnosti, ktorý bol použitý na pokrytie straty z hlavnej činnosti. Vývoj miery pokrytia straty hlavnej činnosti zo zisku vedľajšej činnosti v sledovanom období je uvedená v Tab. 4.13. V celom sledovanom období strata v hlavnej činnosti prevyšuje zisk z vedľajšej činnosti.

Tab. 4.13 Pokrytie straty hlavnej činnosti zo zisku vedľajšej činnosti SD v sledovanom období 2011 - 2015 (v %)

	2011	2012	2013	2014	2015
Zisk z vedľajšej činnosti (v tis. Kč)	1 216	1 677	1 571	1 436	2 869
Strata z hlavnej činnosti (v tis. Kč)	2 885	3 025	1 856	2 511	3 202
Miera pokrytia straty (v %)	42,15	55,44	84,64	57,19	89,60

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

4.5.3 Ukazovatele zadlženosti

V rámci tejto časti bude venovaná pozornosť na financovanie aktív SD. Na základe analýzy zadlženosti bude zistené z akých zdrojov je činnosť SD financovaná, tzn. či je financovaná prevažne z vlastných alebo cudzích zdrojov. K analýze zadlženosti SD boli využité nasledujúce ukazovatele zadlženosti:

$$\text{Ukazovateľ celkovej zadlženosti (debt ratio)} = \frac{\text{cudzí kapitál}}{\text{celkové aktíva}} \quad (4.8)$$

$$\text{Ukazovateľ dlhodobej zadlženosti} = \frac{\text{dlhodobé cudzie zdroje}}{\text{celkové aktíva}} \quad (4.9)$$

$$\text{Ukazovateľ bežnej zadlženosti} = \frac{\text{krátkodobé cudzie zdroje}}{\text{celkové aktíva}} \quad (4.10)$$

$$\text{Koeficient samofinancovania (equity ratio)} = \frac{\text{vlastný kapitál}}{\text{celkové aktíva}} \quad (4.11)$$

Tab. 4.14 Finančná štruktúra Slezské diakonie v období 2011 - 2015 (v %)

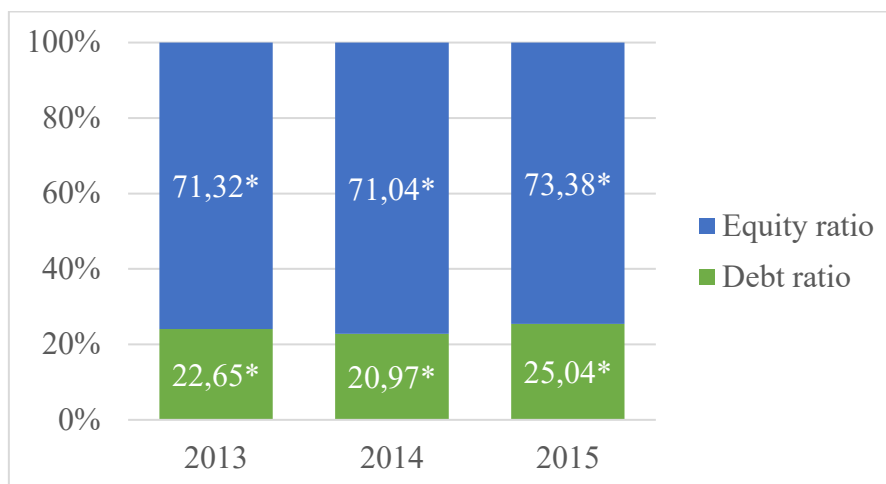
	2011	2012	2013	2014	2015
Celková zadlženosť*)	23,40	20,36	22,65	20,97	25,04
Dlhodobá zadlženosť	1,00	0,92	0,41	0,73	3,79
Bežná zadlženosť	22,40	19,43	22,24	20,24	21,25
Koeficient samofinancovania*)	76,32	77,28	71,32	71,04	73,38
*) súčet equity a debt ratio nedáva hodnotu 1 v dôsledku nezapočítania ostatných pasív!					

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

Ako je viditeľné z Tab 4.13 a grafu 4.5, finančná štruktúra Slezské diakonie sa v sledovanom období príliš nemenila. Analýzou zadlženosti boli potvrdené výsledky horizontálnej analýzy pasív – činnosť organizácie je financovaná z veľkej miery vlastnými zdrojmi. Schopnosť SD financovať svoju činnosť z vlastných zdrojov vyjadruje koeficient samofinancovania, ktorý sa pohybuje okolo 70 % za celé sledované obdobie. Znamená to,

že činnosť SD je schopná zo 70 % pokryť svoju činnosť z vlastných zdrojov. V súvislosti s cudzími zdrojmi môžeme konštatovať, že pre svoju činnosť využíva prevažne krátkodobé cudzie zdroje, ktoré z veriteľského hľadiska predstavujú menej rizikový zdroj financovania.

Graf 4.5 Vyhodnotenie finančnej štruktúry Slezské diakonie vo vybranom období 2013 - 2015 (v %)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

*) súčet equity a debt ratio nedáva hodnotu 1 v dôsledku nezapočítania ostatných pasív!

4.5.4 Ukazovatele aktivity

Jedná sa o tzv. ukazovatele relatívnej viazanosti kapitálu v rôznych formách aktív, ako uvádza Dluhošová (2010). Rozlišujeme dva typy ukazovateľov aktivity – ukazovateľ obratovosti a doby obratu. V súvislosti s činnosťou NNO nebudú mať tieto ukazovatele klasický vývoj ako u ziskových organizácií. Pre názornosť bol vybraný ukazovateľ obratu (rýchlosti obratu) celkových aktív a ukazovatele doby obratu pohľadávok a záväzkov SD, vid' Tab. 4.15.

Tab. 4.15 Vývoj vybraných ukazovateľov aktivity Slezské diakonie v sledovanom období 2011 - 2015.

	2011	2012	2013	2014	2015
Obrat celkových aktív = (tržby/celkové aktíva)	0,51	0,03	0,13	0,20	0,04
Doba obratu pohľadávok (dni) = (pohľadávky.360)/tržby	153	450	153	128	289
Doba obratu záväzkov (dni) = (záväzky.360)/tržby	160	2148	601	356	2184

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa interných dát Slezské diakonie.

V súvislosti s uvedenými hodnotami, v Tab. 4.15 možno konštatovať, že ich vývoj je značne netypický v porovnaní so ziskovými organizáciami. Hlavným problémom je využitie tržieb v rámci zostavenia týchto ukazovateľov. Tržby nepredstavujú hlavný príjem neziskovej organizácie ako je to u ziskových organizácií. NNO sú financované najmä z dotácií a prijatých príspevkov, čo bolo dokázané aj v praktickej časti tejto práce v rámci podkapitoly 4.4.

Na záver praktickej časti budú zhrnuté, na základe vypočítaných hodnôt a odbornej literatúry, nasledujúce odporúčania:

1. Rozšírenie vedľajšej činnosti na takú úroveň, aby výnosy z vedľajšej činnosti plne pokryli stratu z hlavnej činnosti, môže sa jednať napr. o prenájom nevyužívaných priestorov.
2. Organizácia dosahuje nadmernú likviditu, ktorá znižuje rentabilitu, pretože prostriedky nie sú uložené vo výnosnejších formách aktív. SD by mohla napr. zvážiť presun časti prostriedkov, ktoré drží na účtoch v bankách na sporiaci účet.
3. Zapojenie väčšieho počtu dobrovoľníkov pre zvýšenie poskytovaných sociálnych služieb pre ľudí, ktorí to naozaj potrebujú.
4. Zlepšenie propagácie organizácie prostredníctvom informačných letákov, internetových reklám apod. na zvýšenie povedomia o potrebe darov k zachovaniu svojej činnosti.
5. Využitie programov, ktoré poskytuje štát, ministerstvo alebo EÚ, k zlepšeniu kvality poskytovaných služieb, prípadne materiálového vybavenia.

5 Záver

Cieľom diplomovej práce bolo popísať problematiku neziskových organizácií z pohľadu účtovných a daňových špecifik týchto organizácií so zameraním na cirkevné právnické osoby, predstaviť činnosť vybranej neziskovej organizácie Slezská diakonie a analyzovať hospodárenie neziskovej organizácie Slezská diakonie za obdobie 2011 – 2015 a na základe získaných informácií prezentovať výsledky doterajšieho vývoja a navrhnúť možnosti pre zlepšenie hospodárenia vybranej neziskovej organizácie.

Pre dosiahnutie cieľa diplomovej práce boli použité metódy finančnej analýzy, komparácie účtovných výkazov, ich horizontálna analýza a komparácia v čase. Hlavnými podkladovými materiálmi pre spracovanie praktickej časti diplomovej práce boli účtovné výkazy, výročné správy a účtovné osnovy Slezskej diakonie za obdobie 2011 - 2015, ktoré mi boli organizáciou poskytnuté. Účtovná závierka za rok 2016 v čase spracovania diplomovej práce nebola zverejnená a nebola poskytnutá organizáciou.

Úvodná kapitola je venovaná teoretickému základu problematiky neziskových organizácií. V teoretickej časti práce bol čitateľ oboznámený so základnými pojmami používanými v oblasti neziskových organizácií. Podstatná časť tejto kapitoly bola venovaná daňovým a účtovným špecifikám, so zameraním na cirkevné právnické osoby. Teoretická časť práce bola spracovaná na základe aktuálnych právnych predpisov upravujúcich najmä oblasť neziskových organizácií. Pre spracovanie praktickej časti bola vybraná cirkevná právnická osoba Slezská diakonie, ktorej činnosť bola popísaná v druhej kapitole.

Praktická časť bola venovaná analýze hospodárenia Slezskej diakonie za obdobie 2011 – 2015. Na úvod kapitoly boli uvedené základné informácie o účtovníctve a daniach Slezkej diakonie. Hlavnou časťou praktickej práce bola analýza hospodárenia neziskovej organizácie Slezská diakonie za obdobie 2011 - 2015. Celková analýza hospodárenia bola vykonaná prostredníctvom analýzy majetkovej a kapitálovej štruktúry, nákladov, výnosov, výsledku hospodárenia a finančnej analýzy s využitím ukazovateľov likvidity, rentability, zadlženosti a aktivity. Analýza bola doplnená komentármi, tabuľkami a grafmi, ktoré vysvetľujú príčiny vývoja jednotlivých položiek.

Analýzou majetkovej a kapitálovej štruktúry bolo zistené, že aktíva a pasíva organizácie medziročne rastú. Najväčší podiel na zvýšení aktív v roku 2015 mala položka dlhodobý majetok, konkrétne o viac ako 80 %. Dôvodom bola realizácia významných investičných projektov ako napríklad výstavba Diakonického a vzdelávacieho centra Vladislava Santariusu.

V súvislosti s financovaním týchto investičných projektov sa zvýšilo imanie Slezskej diakonie v dôsledku prijatých dotácií na investičné akcie a dlhodobých záväzkov, konkrétne bankových úverov až o 596 %.

Analýzou výnosov a nákladov bol zistený medziročný nárast týchto položiek. Najvýznamnejšou položkou nákladov Slezské diakonie boli počas celého sledovaného obdobia osobné náklady, konkrétne mzdové náklady. Väčšia pozornosť bola venovaná analýze výnosov, ktoré predstavujú najvýznamnejšiu zložku v rámci hospodárenia neziskových organizácií. Na základe analýzy výnosov z hľadiska ich pôvodu a významu na celkové financovanie Slezské diakonie bolo zistené, že viac ako 50 % výnosov Slezské diakonie tvoria dotácie zo štátneho rozpočtu a príjmy z vlastnej činnosti tvoria len 20 % celkových výnosov.

Na základe výsledkov finančnej analýzy je možné konštatovať, že finančná analýza neziskovej organizácie je odlišná od analýzy, ktorá sa uskutočňuje u ziskového sektoru. Najväčší rozdiel bol viditeľný najmä pri ukazovateľoch rentability a aktivity. Ukazovateľ rentability nebolo možné aplikovať z dôvodu, že Slezská diakonie nie je organizácia, ktorej hlavným cieľom je dosahovanie zisku. Počas celého sledovaného obdobia bola organizácia stratová. Analýzou bolo zistené, že v celom sledovanom období strata z hlavnej činnosti prevyšovala zisk z vedľajšej činnosti. Zvyšok straty bol následne vysporiadaný z imania organizácie.

V priebehu sledovaného obdobia organizácia hospodárila so svojimi zdrojmi efektívne, aj napriek tomu, že dosahuje stratu. Na základe ukazovateľov likvidity bolo zistené, že organizácia je schopná hradiť svoje záväzky a dosahuje nadmernú likviditu. Na druhej strane nadmerná likvidita znižuje jej rentabilitu, pretože prostriedky nie sú uložené vo výnosnejších formách aktív. Prostredníctvom ukazovateľov zadlženosti bolo zistené, že činnosť organizácie je financovaná z veľkej miery vlastnými zdrojmi. Organizácia je schopná zo 70 % pokryť svoju činnosť z vlastných zdrojov. V súvislosti s cudzími zdrojmi môžeme konštatovať, že pre svoju činnosť využíva prevažne krátkodobé cudzie zdroje, ktoré z veriteľského hľadiska predstavujú menej rizikový zdroj financovania.

Na záver praktickej časti boli na základe získaných údajov navrhnuté odporúčania na zlepšenie hospodárenia organizácie napr. rozšírenie vedľajšej činnosti, presun časti prostriedkov z bežného účtu na sporiaci účet, zvýšenie povedomia o činnosti organizácie, zapojenie väčšieho množstva dobrovoľníkov. Verím, že tieto odporúčania by organizácii pomohli pre rozšírenie počtu poskytovaných služieb pre ľudí, ktorí to skutočne potrebujú.

Zoznam použitej literatúry

a) Odborné knihy

DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v praxi*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 288 s. ISBN 978-80-7552-040-1.

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 400 s. ISBN 978-80-7478-799-7.

HINKE, Jana, Dana BÁRKOVÁ a Zdeněk HRUŠKA. *Účetnictví 2: pokročilé aplikace*. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2016. 232 s. ISBN 978-80-247-4281-6.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. Praha: GRADA Publishing, 2016. 319 s. ISBN 978-80-247-5699-8.

REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2011. 144 s. ISBN 978-80-247-3916-8.

SALAMON, Lester and Helmut ANHEIER. *Dimensions of the Nonprofit Sector*. Baltimore: The Johns Hopkins Center for Civil Society Studies, 1999. 532 p. ISBN 1-886333-42-4.

SKÁLOVÁ, Jana. *Podvojně účetnictví 2016*. 22. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2016. 182 s. ISBN 978-80-271-0031-6.

b) Články v odbornom časopise a v zborníku

FOŘTOVÁ, Jitka. Dobrovolníci v Česku. *STATISTIKA&MY: Měsíčník Českého statistického úřadu* [online]. 2017, roč. 7, č. 3 [cit. 2017-04-15]. ISSN 1804-7149. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2017/03/vyznam-neziskovych-instituci-v-cr-roste/>

PROUZOVÁ, Zuzana. Církev dostává nejvíce. *STATISTIKA&MY: Měsíčník Českého statistického úřadu* [online]. 2017, roč. 7, č. 3 [cit. 2017-04-15]. ISSN 1804-7149. Dostupné z: <http://www.statistikaamy.cz/2017/03/vyznam-neziskovych-instituci-v-cr-roste/>

ŠKARABELOVÁ, Simona. Vymezení pojmu nestátní nezisková organizace. In: *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS* [online]. 2005, s. 55. ISBN 80-239-4057-0. Dostupné z: http://cvns.econ.muni.cz/prenos_souboru/is/soubory/web/138-scan22-definice-neziskoveho-sektoru.pdf

c) Elektronické dokumenty a ostatné zdroje

Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje. *ANNOJMK: Změny daňových zákonů pro nestátní neziskové organizace pro rok 2014* [online]. © 2017 [cit. 2016-08-15]. Dostupné z: <http://www.annojmk.cz/zmeny-danovych-zakonu-2014>

DOLEŽALOVÁ, A. *Veřejná prospěšnost v ČR a jinde ve světě*. [online]. 27. 2. 2014 [cit. 2017-02-19]. Dostupné z: <http://webdialog.cz/spolecna-temata/volny-trh-a-verejna-prospesnost/verejna-prospesnost-v-cr-a-jinde-ve-svete-a-dolezalova/>

Finanční správa. *MFCR: Informace k novele zákonného opatření Senátu o dani z nabytí nemovitých věcí* [online]. © 2013 - 2017, poslední aktualizace 9. 8. 2016 [cit. 2017-01-25]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/dane/dan-z-nabyti-nemovitych-veci/informace- stanoviska-sdeleni/informace-k-novele-zakonneho-opatreni-senatu-o-dani-z-nabyti-nemovitych-veci-7471>

FLOCHOVÁ, Markéta. *Ústecký kraj: Změna ve financování sociálních služeb* [online]. 23. 2. 2015 [cit. 2017-04-04]. Dostupné z: <http://www.kr-ustecky.cz/zmena-ve-financovani-socialnich-sluzeb/d-1687755>

Ministerstvo financí ČR. *MFCR: Finanční zpravodaj 3/2017* [online]. 2017, roč. LI, č. 3 [cit. 2017-04-02]. ISSN 2464-5540. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Financni-zpravodaj_2017-c-03.pdf

Ministerstvo kultury ČR. *MKCR: Počty duchovních a výše poskytnutých finančních prostředků* [online]. © 2007 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <http://www-old.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/financovani-cirkvi/pocty-duhovnich-a-vyse-poskytnutych-financnich-prostredku-1050/>

Ministerstvo zahraničních věcí ČR. *MZV: Neziskový sektor v České republice* [online]. 30. 12. 2009 [cit. 2016-09-20]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Neziskovy-sektor>

Nadace Neziskovky.cz. *Typologie NNO v ČR podle Státní politiky vůči NNO v letech 2015 - 2020* [online]. [cit. 2016-08-29]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_692/fakta_typy-neziskovych-organizaci/

POLARCZYK, Adriana. *Analýza financování neziskové organizace IQ Roma servis o.s.* Praha, 2009. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta podnikohospodářská.

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace. *RVNNO: Dílčí studie ke Státní politice vůči NNO na léta 2015 - 2020* [online]. 15. 07. 2015 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/dilci-studie-ke-statni-politice-vuci-nno-na-leta-2015---2020-124147/>

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace. *RVNNO: Rada vlády pro nestátní neziskové organizace* [online]. © 2009 - 2017 [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/zakladni-informace-767/>

Rada vlády pro nestátní neziskové organizace. *RVNNO: Výroční zpráva 2015* [online]. © 2009-2017, poslední aktualizace 17. 6. 2016 [cit. 2016-10-05]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/dokumenty/vyrocní-zprava-2015-145814/>

SLAVÍKOVÁ, Denisa. *EPRÁVO.CZ: Nový návrh zákona o statusu veřejné prospěšnosti* [online]. © 1999 - 2017, poslední aktualizace 14. 12. 2016 [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/novy-navrh-zakona-o-statusu-verejne-prospesnosti-103823.html>

d) Zákony

Zákon č. 16 ze dne 21. prosince 1992 o dani silniční. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 6, s. 133-136. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5994>. ISSN 1211-1244

Zákon č. 235 ze dne 1. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 78, s. 4946-5010. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4382>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 254 ze dne 14. července 2016, kterým se mění zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2016, částka 99, s. 3770-3771. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=34062>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 280 ze dne 22. července 2009 daňový řád. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 87, s. 4038-4104. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5542>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 338 ze dne 4. května 1992 o dani z nemovitostí. In: *Sbírka zákonů české a slovenské federativní republiky*. 1992, částka 71, s. 1946-1952. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2594>. ISSN 1210-0005.

Zákon č. 340 ze dne 9. října 2013 o dani z nabytí nemovitých věcí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 132, s. 5982-5993. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6527>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 353 ze dne 26. září 2003 o spotřebních daních. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 118, s. 5730-5788. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4202>. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů české a slovenské federativní republiky*. 1992, částka 117, s. 3473-3491. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2640>. ISSN 1210-0005.

e) Interné materiály

Účtovné osnovy Slezské diakonie za obdobie 2011 – 2015

Účtovné závierky Slezské diakonie za obdobie 2011 – 2015

Výročné správy Slezské diakonie za obdobie 2011 – 2015

Zoznam skratiek

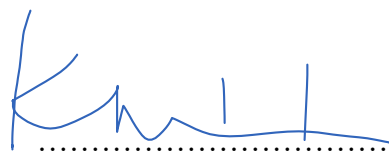
AVPO ČR	Asociace veřejně prospěšných organizací ČR, z.s
ČR	Česká republika
ČPK	Čistý pracovní kapitál
ČSÚ	Český statistický úrad
ČÚS	České účtovné štandardy
DFM	Dlhodobý finančný majetok
DHM	Dlhodobý hmotný majetok
DM	Dlhodobý majetok
DNM	Dlhodobý nehmotný majetok
DPH	Daň z pridanej hodnoty
EFQM	European Foundation for Quality Management
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
ESF	Európsky sociálny fond
EU	Európska únia
KFM	Krátkodobý finančný majetok
KM	Krátkodobý majetok
MPSV	Ministerstvo práce a sociálnych vecí
NNO	Neštátna nezisková organizácia
NOZ	Nový občiansky zákonník
SCEAV	Sliezská cirkev evanjelická augsburského vyznania
RVNNO	Rada vlády pre neštátne neziskové organizácie
SD	Slezská diakonie
ÚJ	Účtovná jednotka
ZD	Základ dane
ZDNV	Zákon o dani z nehnuteľných vecí
ZDP	Zákon o dani z príjmov
ZDPH	Zákon o dani z pridanej hodnoty
ZDS	Zákon o cestnej dani
ZOS	Zákonné opatrenie Senátu
ZSD	Zákon o spotrebných daniach
ZÚ	Zákon o účtovníctve

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 21. 4. 2017

Bc. Denisa Kocúrová

Zoznam príloh

Príloha č. 1 Organizačná štruktúra Slezské diakonie

Príloha č. 2 Súvaha Slezské diakonie za rok 2015 (v tis. Kč)

Príloha č. 3 Súvaha Slezské diakonie za rok 2014 (v tis. Kč)

Príloha č. 4 Súvaha Slezské diakonie za rok 2013 (v tis. Kč)

Príloha č. 5 Súvaha Slezské diakonie za rok 2012 (v tis. Kč)

Príloha č. 6 Súvaha Slezské diakonie za rok 2011 (v tis. Kč)

Príloha č. 7 Výkaz zisku a straty Slezské diakonie za rok 2015 (v tis. Kč)

Príloha č. 8 Výkaz zisku a straty Slezské diakonie za rok 2014 (v tis. Kč)

Príloha č. 9 Výkaz zisku a straty Slezské diakonie za rok 2013 (v tis. Kč)

Príloha č. 10 Výkaz zisku a straty Slezské diakonie za rok 2012 (v tis. Kč)

Príloha č. 11 Výkaz zisku a straty Slezské diakonie za rok 2011 (v tis. Kč)